Vlaams Parlement

vergadering **C260 – BIN18**
zittingsjaar 2012-2013

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Decreetsevaluatie, Inburgering en Toerisme

van 2 juli 2013

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Marnic De Meulemeester tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over het toekennen van een opdracht door het IVA Facilitair Management voor de EPB-certificatie van gebouwen van de Vlaamse overheid in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest
- 1857 (2012-2013) 3

Vraag om uitleg van de heer Ward Kennes tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de stand van zaken met betrekking tot het Archiefdecreet
- 1951 (2012-2013) 7

Vraag om uitleg van de heer Lode Ceyssens tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de oprichting van een eengemaakt Vlaams Bestuursrechtscollege
- 2010 (2012-2013) 11

Vraag om uitleg van de heer Marnic De Meulemeester tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de noodkreet van de VVSG over de financiële toestand van de gemeenten
- 1974 (2012-2013) 13

Vraag om uitleg van de heer Ward Kennes tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de mogelijke intrekking van de erkenning van moskee De Koepel in Borgerhout en Masjid Assounnah in Desselgem
- 1984 (2012-2013)
Vraag om uitleg van mevrouw Yamila Idrissi tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de mogelijke intrekking van de erkenning van de Antwerpse moskee De Koepel
- 2000 (2012-2013)
Vraag om uitleg van de heer Bart Caron tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de opgestarte procedure tot intrekking van de erkenning van twee moskeeën
- 2011 (2012-2013) 23

■

Voorzitter: mevrouw Annick De Ridder

Vraag om uitleg van de heer Marnic De Meulemeester tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over het toekennen van een opdracht door het IVA Facilitair Management voor de EPB-certificatie van gebouwen van de Vlaamse overheid in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest
- 1857 (2012-2013)

De voorzitter: De heer De Meulemeester heeft het woord.

De heer Marnic De Meulemeester: Op 8 mei 2012 schreef het intern verzelfstandigd agentschap (IVA) Facilitair Management een openbare aanbesteding uit voor het opstellen van EPB-certificaten (energieprestatie en binnenklimaat) voor de openbare gebouwen van de Vlaamse overheid in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Uit bijlage 2 van de aanbesteding blijkt dat het gaat om een vijftiental gebouwen.

Voor deze aanbesteding dienden zich vier kandidaten aan. Op 25 maart 2013 werd die opdracht gegund aan de firma Ibam NV uit Charleroi voor een totaalbedrag van maar liefst 645.342,82 euro. Dit komt neer op 3441 euro per certificaat. Dat bedrag lijkt op het eerste zicht disproportioneel hoog voor de uit te voeren opdracht wegens een aantal redenen.

Zo valt uit de gemotiveerde gunningsbeslissing op te maken dat dit bedrag 80 procent boven de oorspronkelijke raming lag. Daarom werd door het Agentschap Facilitair Management (AFM) een bijkomende prijsverantwoording gevraagd. Ondanks deze twijfels werd de opdracht toch gegund aan deze prijs.

In hetzelfde bestek werd eveneens een opdracht gegund voor energieprestatiecertificaten (EPC's) van gebouwen van de Vlaamse overheid in het Vlaamse Gewest. Deze opdracht werd gegund aan 609 euro per certificaat, meer dan vijf keer minder als voor de opdracht voor de gebouwen in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Dat prijsverschil lijkt niet objectief verklaarbaar, integendeel, de opdracht voor gebouwen in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest lijkt net meer kostenefficiënt te kunnen verlopen aangezien er geen verre verplaatsingen tussen de gebouwen nodig zijn. Het is dan ook zeer merkwaardig dat de prijs van deze laatste opdracht veel hoger ligt.

Uit een antwoord van mevrouw Evelyne Huytebroeck, minister van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, in de commissie Leefmilieu van het Brusselse Hoofdstedelijke Parlement op 13 april 2013, blijkt dat de gemiddelde prijs van een EPB-certificaat in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest schommelt tussen 150 euro en 500 euro voor een woning, afhankelijk van de grootte en beschikbaarheid van geografische documentatie. Uit een rondvraag van mezelf bij energieconsulenten blijkt eveneens dat de marktconforme prijs voor de EPB-certificatie van gebouwen op 600 à 800 euro per certificaat ligt.

De gezamenlijke certificeringen van een groot aantal gebouwen en de beschikbaarheid van planmatige documenten – elementen die duidelijk aanwezig zijn in de opdracht van de IVA Facilitair Management – zorgen voor een verlaging van deze gemiddelde prijs. Rekening houdend met deze elementen lijkt een prijs van 3411 euro per certificaat en een totaalprijs van ongeveer 645.000 euro voor deze opdracht disproportioneel hoog.

Minister, op basis van welke criteria is de desbetreffende opdracht gegund aan Ibam NV?

Hoe valt het aanzienlijke verschil per certificaat tussen de gemiddelde prijzen voor EPB-certificering in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, zijnde 200 à 800 euro, en die van de toegekende opdracht, zijnde 3411 euro, te verklaren?

Acht u de prijs waaraan deze opdracht gegund is disproportioneel hoog?

Welke mogelijkheden heeft het IVA Facilitair Management om deze opdracht eventueel opnieuw aan te besteden volgens prijzen die marktconform zijn?

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Ik wil het even hebben over de wetgeving waarmee we hier geconfronteerd worden. Mijnheer De Meulemeester, de basis van de regelgeving wordt gevormd door de EU-richtlijn betreffende de energieprestatie van gebouwen die moet worden omgezet in intern recht. Bij het Vlaamse Gewest is dat al vroeg gebeurd met het besluit van 20 april 2007 waardoor de EU-richtlijn in werking kon treden op 1 januari 2009. Op 1 januari 2009 moest in alle openbare gebouwen in het Vlaamse Gewest een certificaat ophangen.

Die initiële richtlijn is intussen herzien in 2010 alsook de Vlaamse regelgeving. De Brusselse regelgeving is in werking getreden met een besluit van 27 mei 2010 met als deadline om in de openbare gebouwen de certificering aan te brengen vanaf 1 juli 2011. In 2011 was er een voorlopige versie van het protocol van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, de handleiding met regels voor het opstellen van een EPB-certificaat.

Het Brussels Instituut voor Milieubeheer (BIM) heeft in de loop van 2011 diverse opleidingen georganiseerd. Uit deze opleidingen bleek dat de Brusselse regelgeving zeer complex was en verschillende technische maatregelen en aanbevelingen bevatte die de procedure voor het certificeren van gebouwen bemoeilijken.

De bevoegde minister, Evelyne Huytebroeck, stelde op 6 december 2012 in de commissie Leefmilieu van het Brusselse Parlement dat “de procedure voor implementatie van de regelgeving nog aan de gang is”, dit terwijl een en ander in werking trad. Op 1 juli 2011 moesten de certificaten ophangen in de gebouwen.

Pas in de week van 17 april 2013 startte het BIM met de behandeling van sommige in 2012 ingediende dossiers voor de opmaak van certificaten. Voor sommige dossiers betekende dit 400 dagen vertraging hoewel het reglementaire protocol voorzag in een behandeling van 10 dagen. Minister Huytebroeck gaf in de zitting van 16 april 2013 van de commissie Leefmilieu van het Brusselse Parlement details, cijfers en uitleg over die vertraging.

Op 20 juni 2013 is een nieuw protocol tot stand gekomen en gepubliceerd op de website van het BIM waardoor de volledige procedure voor het opstellen van een EPB-certificaat nog maar twee weken duidelijk is. De uitvoering van het besluit van 25 mei 2010 is intussen al met drie jaar verschoven. Intussen is het 2013. De EPB-certificaten hadden al opgesteld moeten zijn in 2011.

Het AFM heeft op 31 oktober 2011 in uitvoering van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering een eerste keer een opdracht voor EPB-certificering van de gebouwen van de Vlaamse overheid gepubliceerd. Daarop is geen enkele inschrijving binnengekomen.

Op 8 mei 2012 is een nieuwe opdracht voor een raamovereenkomst geopend. Het ging om een openbare aanbesteding. Er waren twee percelen opgenomen, waaronder een voor het Vlaamse Gewest. Dat perceel betreft de opdracht voor de gebouwen in het Vlaamse Gewest en is opgenomen omwille van de herziening van de Vlaamse regelgeving. Deze nieuwe regelgeving bepaalt dat gebouwen met een oppervlakte vanaf 500 vierkante meter moeten worden gecertificeerd. Voordien was dit verplicht voor gebouwen met een oppervlakte vanaf l000 vierkante meter. Later zullen in Vlaanderen opnieuw kosten gemaakt moeten worden wanneer de Vlaamse norm wordt verlaagd naar 250 vierkante meter. Daardoor zal opnieuw een procedure nodig zijn.

Het tweede perceel voor het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest slaat op gebouwen vanaf 1000 vierkante meter in Brussel omdat de Brusselse regelgeving een certificaat oplegt vanaf 1000 vierkante meter. Daar is een minimale afname gegarandeerd. Dat zijn de gebouwen die onder de verantwoordelijkheid vallen van het AFM. Dat is de minimale afname die in dat bestek opgenomen is, dat is niet onbelangrijk, in het licht ook van mijn verdere antwoord.

Er zijn voor de EPB-certificatie vier offertes ontvangen in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Twee waren niet conform en kwamen gewoon niet in aanmerking. De andere twee hadden prijzen die zeer ver afweken van de raming van het agentschap. De ene zat 60 procent onder de raming, de andere 80 procent erboven. U kent de wetgeving op de overheidsopdrachten: in geval van abnormale prijzen moet de aanbestedende overheid verantwoording

vragen. De wet zegt niet wat een abnormale prijs is, maar in de praktijk hanteren we een maximale afwijking van 20 procent.

Het AFM heeft de verantwoording gevraagd. Het bedrijf met de laagste inschrijving, namelijk 60 procent onder de raming, heeft niet geantwoord. Het is wel de instigator van deze vraag om uitleg. Het vindt de prijs veel te hoog, verder heeft het zijn prijs niet verantwoord. Het bedrijf met de hoogste prijs reageerde wel. Het agentschap heeft die prijs aanvaard, na een afweging in het gunningsdossier. Er werd gelet op de specifieke omstandigheden voor het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en de complexe nieuwe regelgeving.

Op de eerste aanbesteding heeft geen enkel bedrijf gereageerd. Het protocol van Brussel is pas dit jaar op zijn pootjes gevallen. Het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest heeft al die tijd met een onduidelijk protocol gewerkt. Dat veroorzaakte problemen. Er was nogal wat discussie over de juiste interpretatie, er was geen begeleidend kader door het Brussels Instituut voor Milieubeheer uitgewerkt, er waren grote verschillen in de marktprijzen, wat bleek uit de offertes. Het valt niet uit te sluiten dat de aannemer een risicomarge heeft ingebouwd omwille van deze onzekerheden.

U mag perceel 1 van het Vlaamse Gewest en perceel 2 van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest niet met elkaar vergelijken. De regelgeving in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest is complexer opgebouwd dan in het Vlaamse Gewest. Zo worden er meer eisen opgelegd, wat impliceert dat de tijdsbesteding voor de opmaak van een certificaat ook groter zal zijn. Dat wordt bewezen door een latere aanbesteding van het domein Leefmilieu, Natuur en Energie (LNE). Daar zal ik u straks cijfers over geven. LNE is niet meegegaan in ons raamcontract voor het Ferrarisgebouw.

Het AFM heeft in zijn raming alles onderschat. Dat heeft mee te maken met de onzekerheden, de wisseling, het trage tijdsverloop. Toch moeten ze de EPB-certificering doen. Er staan zware boetes op het ontbreken van een certificaat: die lopen op tot 25.000 euro en ultimo zijn er zelfs gevangenisstraffen. De certificering moet in orde zijn. Het AFM moest natuurlijk die aanbesteding doen.

Er is een bijkomend element. Alleen voor de gebouwen van het AFM zijn alle plannen beschikbaar. Van gebouwen die onder andere entiteiten vallen, zijn er niet altijd plannen. Dat drijft de kosten van de certificering op. Dat zijn geen kleine gebouwen natuurlijk, het gaat om gebouwen van vele tienduizenden vierkante meter. De kostprijs wordt daardoor enorm opgetrokken.

Op basis van die argumenten en met de gemaakte afwegingen heeft het AFM, dat is een gedelegeerde opdracht, finaal de gunning gedaan aan de enige regelmatige inschrijver.

Achteraf – dat toont aan dat de prijzen gewone marktprijzen zijn – heeft het departement LNE voor de opmaak van een EPB-certificaat van het Ferrarisgebouw een aparte aanbesteding uitgeschreven. Dat leidde tot een vergelijkbare prijs van 2613 euro ten opzichte van 2678 euro via het raamcontract van het AFM. Het AFM heeft meer vereisten gesteld en gegevens gevraagd aan de certificeerder dan LNE.

Los van de Brusselse regelgeving wil ik erop wijzen dat de prijs ook bepaald wordt door de oppervlakte, door de technische specificiteiten van kantoorgebouwen waaronder de HVAC-installaties (heating, ventilation and airconditioning), de computers, de keukeninfrastructuur en dergelijke. U mag absoluut niet gaan vergelijken met woningen. De certificering van zo'n gebouw is veel complexer. Er zijn gebouwen van veel meer dan duizend vierkante meter. Het Boudewijngebouw met zijn computerzalen en HVAC-uitrusting heeft een oppervlakte van 55.000 vierkante meter. Dat is geen woning waar het certificaat op een drafje kan worden geleverd.

Het AFM heeft de gunning gemotiveerd aan de hand van al die elementen. Het gaat over een raamcontract voor een periode van vier jaar met een mogelijkheid tot jaarlijkse opzegging. Het agentschap zal van die mogelijkheid gebruik maken. De aanbesteding is gebeurd zoals ik

u geschetst heb, in een vrij onzeker kader en onvoldoende protocol. Er is nu pas een nieuw protocol, waardoor de aanbesteding aan andere normen moet voldoen. Hopelijk blijft het kader nu een tijdje stabiel in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Het AFM zal een nieuw bestek opmaken voor de opdrachten die later moeten worden uitgevoerd.

Het AFM gaat er daarbij wel van uit dat het BIM zijn engagementen nakomt om tegen einde 2013 alle nodige hulpmiddelen en methodieken beschikbaar te stellen. Voor de huidige opdracht wordt enkel voor de gegarandeerde minimumhoeveelheid van veertien gebouwen een EPB-certificaat opgesteld. Dat staat zo in het bestek, de rest moet niet worden gegund. Op de huidige markt is het verstandiger om alleen de minimumafname te gunnen en voor de rest van de gebouwen naar een betere prijs te streven.

In eerste instantie zullen zeven EPB-certificaten worden opgesteld als test van de prijzen die zijn overeengekomen bij de gunning. Dat is een forfaitair bedrag per certificaat, vergelijkbaar met de prijs van LNE, dat achteraf gunde. De EPB-certificaten moeten voldoen aan de gewijzigde regelgeving zodat ze zeker geldig zijn en blijven.

Op basis van de eerste zeven certificaten zal er een gedetailleerd overzicht van de prestaties worden bijgehouden. Hieruit zal moeten blijken of het opstellen van een EPB-certificaat effectief eenvoudiger is in de feiten dan geraamd werd in de aanbesteding, en minder tijd vergt. Desgevallend kan voor de zeven resterende, met een gegarandeerde minimale afname, een korting worden toegestaan door het bedrijf.

Niet gunnen zit er op dit ogenblik mijns inziens niet in. Een aannemingsovereenkomst kan natuurlijk altijd verbroken worden. Dat kan eenzijdig gebeuren, maar dan moeten schadevergoedingen worden betaald. De wet bepaalt niet om welke vergoedingen het gaat. De wet heeft het, zoals u weet, over de geleden schade en de gederfde winst. Dat is wat artikel 1794 van het Burgerlijk Wetboek ook zegt. Dat risico lopen, is hier niet aan de orde, temeer omdat het bestek toelaat om tegen het einde van het eerste jaar op te zeggen, omdat we maar verplicht zijn om de minimumafname te doen, omdat werd afgesproken dat na de eerste zeven van de minimumafname die tegen een forfaitaire prijs gebeuren, een evaluatie zal gebeuren en omdat elk bedrijf op elk moment een korting kan verlenen.

Dat is de situatie van een complex dossier dat gebotst is op de complexiteit, de instabiliteit en de wijzigingen van de regelgeving in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Maar ik voeg hieraan toe dat we natuurlijk niet de fout mogen begaan om onze grote gebouwen in Brussel te vergelijken met eerder kleine gebouwen, laat staan met EPB-certificaten voor woningen en kleine kantoren.

De voorzitter: De heer De Meulemeester heeft het woord.

De heer Marnic De Meulemeester: Minister, ik dank u voor het uitgebreide antwoord, maar u zult begrijpen dat er toch nogal wat ongerustheid was bij het vergelijken van de prijzen toen er vier offertes waren en er uiteindelijk nog twee overbleven. De eerste zat 60 procent onder de geraamde prijs, de tweede 80 procent erboven. Dat lijkt me toch een bijzonder groot verschil voor een toch wel belangrijk gebouwencomplex dat met heel veel openbaar geld te maken heeft. Er was dus ongerustheid en dat was ook de reden voor het stellen van deze vraag. Ik weet dat het dossier heel complex is door de verschillende regelgevingen die in de loop van de jaren gewijzigd zijn tussen de Vlaamse overheid en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Het stemt me tevreden dat voor het nieuwe bestek voor toekomstige opdrachten het kader gestabiliseerd is en we dergelijke toestanden niet meer zullen meemaken. Ik zou er toch willen op aandringen dat het dossier nauwgezet opgevolgd wordt en dat er alles aan gedaan wordt om de mogelijke kortingen na het eerste jaar te krijgen, want het gaat om een serieus bedrag dat uiteindelijk 80 procent boven de geraamde prijs ligt en dat mogen we toch bijzonder uitzonderlijk noemen. Het is bij mijn weten nog niet dikwijls voorgevallen dat we met dergelijke toestanden te maken krijgen. We mogen niet vergeten dat dit alles door de belastingbetaler gedragen moet worden.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mijnheer De Meulemeester, het bedrijf dat de gunning heeft binnengehaald voor LNE en dat een prijs in dezelfde grootteorde geboden heeft, is een ander bedrijf. Het is niet één van de twee, maar een derde bedrijf.

Ik heb ook als opdracht meegegeven aan het AFM om hier met de grootste zorg mee om te gaan, want ik kende het dossier natuurlijk niet tot aan uw vraagstelling, dit is volledig gedelegeerd. Vandaar ook dat gezegd wordt: opzeg na een jaar en nu alleen de minimale afname. We bekijken voor het tweede deel van de eerste veertien om een zo groot mogelijke korting binnen te halen. De verantwoordelijken van het agentschap hebben hier trouwens meegeluisterd, ze zullen deze bezorgdheid dus wel degelijk meegenomen hebben.

De voorzitter: De heer Vanden Bussche heeft het woord.

De heer Marc Vanden Bussche: Ik denk dat we hier één belangrijke les uit moeten trekken. De minister wees op het belang van het kunnen beschikken over de plannen. Zowel de lokale besturen als de Vlaamse overheid moet er strikt op toezien dat alle plannen worden ingescand en heel zorgvuldig worden bewaard. Die mogelijkheid bestaat nu. Op die manier kunnen we in de toekomst duurdere operaties als deze vermijden.

Minister Geert Bourgeois: Wat de gebouwen betreft onder 'mijn verantwoordelijkheid', dus in het AFM, hebben we die allemaal. Een aantal gebouwen worden volledig beheerd door het departement of de entiteit en vallen niet onder het AFM, en daarvan hebben we helaas moeten vaststellen dat de plannen niet bestaan. Het probleem is dus niet dat ze niet worden ingescand, wel dat ze ze niet hebben. Het is evident dat dat de kost verhoogt. Als het over een kleine woning gaat, kan ik me voorstellen dat de certificator daar niet veel last van heeft, maar als het over gebouwen van 20.000 of 30.000 vierkante meter gaat, is het natuurlijk niet zo eenvoudig.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Ward Kennes tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de stand van zaken met betrekking tot het Archiefdecreet
- 1951 (2012-2013)

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes: Voorzitter, minister, collega's, een van de decreten waarover onze commissie tijdens deze legislatuur al gestemd heeft, was het Vlaams Archiefdecreet. Het is een decreet waar heel veel fracties zich achter hebben geschaard. Op zich is het dus een goed initiatief, maar er zijn een aantal juridische verwikkelingen ontstaan. Ook uit de adviezen van de Raad van State hadden we dit al zien aankomen, maar op een bepaald moment hebben we beslist om er toch over te stemmen.

Ondertussen kwam er vanuit het federale niveau een demarche in de richting van het Grondwettelijk Hof, dat een uitspraak gedaan heeft. En ook Vlaanderen heeft uitvoerings-besluiten van de federale Archiefwet aangevochten bij de Raad van State. In de verschillende richtingen worden er juridische stappen ondernomen.

Maar goed, we hebben dus ons Vlaams Archiefdecreet en dat vervangt de oude federale Archiefwet in heel wat domeinen. De wet dateerde van 1955. We zitten nu met een veel moderner Archiefdecreet.

De knelpunten zijn aan bod gekomen in de commissiebespreking. Het was ook nodig dat we daar oog voor hadden, want een aantal federale bevoegdheden hebben een weerslag op de lokale besturen. Zeker als het gaat over het statisch archief is de federale speler niet weg te denken.

Ik heb gepleit voor het verkrijgen van duidelijke afspraken met de federale overheid omdat de lokale besturen er belang bij hebben om niet tussen twee strijdende partijen geplet te worden. Ze moeten goed weten wie waarvoor bevoegd is en hoe ze het moeten aanpakken. Die duidelijkheid is in ieders belang.

Het Vlaamse Archiefdecreet heeft zichzelf een heel ruim toepassingsgebied gegeven, dat hebben we zo goedgekeurd, wetende wat er mogelijk op het spel stond. Het heeft natuurlijk impact op het Rijksarchief en zoals te verwachten was, is er ook een reactie van gekomen.

De Raad van State suggereerde om een samenwerkingsakkoord af te sluiten. Op een bepaald moment zal dat nodig zijn om een aantal zaken op te helderen. Er is vorig jaar, in mei 2012, een actuele vraag gesteld over de beslissing van het Grondwettelijk Hof en toen hebt u het volgende verklaard: “We hebben een afspraak gemaakt met de Rijksarchivaris. We hebben aangedrongen om dat gesprek zo vroeg mogelijk te laten plaatsvinden, maar dat lukt pas in juni.” We zijn nu een jaar verder, want het ging over juni 2012. “We zullen een aantal praktische zaken moeten regelen in afwachting van een politieke regeling. Ik ga verder voorstellen, maar dat moet ik nog op de ministerraad brengen, om actie te ondernemen om tot een oplossing te komen met de federale overheid.” Dat waren uw woorden, een jaar geleden.

Minister, omdat ik er tot nu toe niet veel van vernomen heb en omdat duidelijkheid zich opdringt, heb ik volgende vragen voor u.

Welke resultaat heeft het overleg met de Rijksarchivaris opgeleverd? Welke acties hebt u ondernomen om tot afspraken te komen met de federale overheid, afspraken waar u zelf een jaar geleden naar hebt verwezen? Hoe wilt u het arrest van het Grondwettelijk Hof uitvoeren en welke timing volgt u hierbij?

En terzijde, als er nieuws zou zijn in verband met de procedure die Vlaanderen voert bij de Raad van State tegen de federale uitvoeringsbesluiten, dan is het natuurlijk ook interessant om dit hier in de commissie te vernemen. Uiteraard is dit facultatief.

De voorzitter: De heer Vanden Bussche heeft het woord.

De heer Marc Vanden Bussche: Voorzitter, minister, met betrekking tot het Vlaams archief werd onlangs in De Standaard een belangrijk probleem aangekaart. Het artikel ging over de processtukken van de collaboratieprocessen, die blijkbaar nog steeds ressorteren onder de bevoegdheid van de procureurs-generaal. Vroeger gaven ze bijna ‘d’office’ toelating om de processtukken in te zien, maar nu is gebleken dat een van de procureurs-generaal stelt dat ze onder het beroepsgeheim vallen. Hij weigert de inzage van die stukken. Een belangrijk stuk van de Vlaamse geschiedschrijving dreigt hiervan hinder te ondervinden.

Deelt u mijn bezorgdheid hierover? Gaat u dit meenemen naar het overleg met de federale overheid? Welke actie denkt u hiervoor te ondernemen?

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

De heer Marius Meremans: Heel kort. De situatie wat het archief betreft, is inderdaad nogal complex. Het zit op een snijpunt tussen Vlaamse en federale bevoegdheden. De situatie is op dit ogenblik niet ideaal. Het liefste zou ik natuurlijk hebben dat alles naar het Vlaams bevoegdheidsniveau wordt overgeheveld, maar dan nog zullen er in de toekomst samenwerkingsovereenkomsten moeten worden gesloten.

Ik kan me ter zake gewoon aansluiten bij de vragen van de heer Kennes. Wat heeft het overleg met de Rijksarchivaris eigenlijk opgeleverd? Welke afspraken kunnen we daaruit opmaken?

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Voorzitter, mijnheer Kennes, bedankt voor de vasthoudendheid waarmee u dit dossier opvolgt. U weet dat het niet een van de mooiste, beste of aangenaamste dossiers is.

Er zijn inderdaad twee procedures. U weet dat het Grondwettelijk Hof ons Archiefdecreet, waarvan u terecht zegt dat het een modern archiefdecreet is, gedeeltelijk vernietigd heeft. Dat heeft ertoe geleid dat we met een heel complexe bevoegdheidsverdeling zitten. Er is het statische archief van de gemeenten, de OCMW's, de provincies, de erediensten en de polders en wateringen. Dat blijft onder de Archiefwet vallen, het semistatische niet. Op de koop toe valt het statische archief van Vlaamse lokale overheidsinstellingen die niet bestonden in 1830, wel weer onder ons Archiefdecreet. Dat leidt tot een complexe situatie.

Ik geef u een voorbeeld. Stel dat drie gemeenten beslissen om een intergemeentelijk samenwerkingsverband te sluiten voor het archiefbeheer. Dan is het zo dat het semistatische archief van de drie gemeenten onder ons decreet valt, dat de statische archiefdocumenten van de drie gemeenten onder de Archiefwet vallen, maar dat het statische archief van dat intergemeentelijk samenwerkingsverband op zijn beurt onder het decreet valt. Dit is geen totaal onrealistisch voorbeeld, het is de situatie.

Ik heb u na de uitspraak van het Grondwettelijk Hof gezegd dat ik die betreurde, maar we leven in een rechtsstaat en we hebben een uitspraak van het hoogste hof dat ter zake zegt dat dit de bevoegdheidsverdeling is. Die verdeling leidt alleszins niet tot homogeniteit en leidt in de praktijk tot problemen.

Bovendien zijn er in september 2010 twee koninklijke besluiten verschenen die de Archiefwet verder uitvoerden. Tot mijn verrassing breidden die KB's de bevoegdheid van de algemeen Rijksarchivaris opnieuw uit tot de semistatische archiefdocumenten, dus tot de documenten die volgens het Grondwettelijk Hof onder de deelstaatbevoegdheid vallen, en zelfs tot de dagelijkse, operationele informatiehuishouding van de Vlaamse besturen. Ik, en met mij de hele Vlaamse Regering, vond dat deze KB's onwettig zijn, dat ze in strijd zijn met het Grondwettelijk Hof. En dus heeft de Vlaamse Regering beslist om een procedure in te stellen bij de Raad van State strekkende tot de vernietiging van die KB's. Er is ondertussen ook een advies van de auditeur die inderdaad zegt dat het gaat over bevoegdheids-overschrijding en die adviseert tot een gedeeltelijke vernietiging van de KB's. Ik wacht nu op de uitspraak van de Raad van State.

We moeten natuurlijk eerst een juridisch kader hebben dat duidelijkheid biedt over de precieze bevoegdheden vooraleer we kunnen finaliseren. Betekent dit dat er ondertussen niets gebeurd is? Neen, dat zou er ten onrechte uit kunnen worden afgeleid, maar dat is niet zo. Mijn administratie overlegt al sinds januari 2010 met de algemeen Rijksarchivaris in een technische werkgroep. Die werkgroep heeft geen vast vergaderritme, maar ze komt geregeld samen. Zo werd op 6 mei van dit jaar vergaderd en ook op 31 mei. De werkgroep bespreekt de concrete wijze van samenwerking.

Ik zal niet alle punten opsommen, maar ik geef u een van de agendapunten. Het Archiefdecreet bevat de mogelijkheid om per bestuursniveau een selectiecommissie op te richten. Welnu, de coördinerende archiefdienst van de Vlaamse overheid heeft samen met de experts van de vakvereniging Vlaamse Vereniging voor Bibliotheek-, Archief- en Documentatiewezen, een voorstel uitgewerkt dat voldoet aan alle voorwaarden, namelijk respect voor de Vlaamse bevoegdheid, respect voor de federale bevoegdheid en het bieden van een tastbare meerwaarde voor het toepassingsgebied. Dat voorstel werd enkele weken geleden besproken in die technische werkgroep en werd daar ook gunstig onthaald. In de komende weken en maanden werkt de administratie verder aan dit voorstel om te komen tot een sluitende regeling. Dit is een voorbeeld van de evolutie, maar er zijn diverse punten waarover ondertussen verder wordt gewerkt.

Als u vraagt welke acties ik ondernomen heb, heb ik al gedeeltelijk geantwoord met de uitleg over de technische werkgroep die bijeenkomt sinds januari van 2010. Daarnaast is er continu overleg en heeft mijn administratie natuurlijk ook doorgewerkt aan de operationalisering. Er zijn uitvoeringsbesluiten klaar, maar we wachten met de goedkeuring tot het juridische kader helemaal duidelijk is. Het is evident dat we nu moeten zien dat we niet in een verdere ongewisse toestand terechtkomen.

Zoals ik al zei, blijkt duidelijk dat het arrest van het Grondwettelijk Hof de zaken niet echt eenvoudiger gemaakt heeft. Er is een lijn getrokken, maar dat leidt ertoe dat de bevoegdheden niet op een optimale manier kunnen worden uitgeoefend. De bevoegdheid over de statische archiefdocumenten is verdeeld.

We hebben dus een eerste uitvoeringsbesluit klaar. Het werd al in december 2011 principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Ik wacht er nu mee om terug naar de regering te gaan tot we duidelijkheid hebben. Ik denk niet dat we nu belang hebben bij verdere procedures. Ik heb het gevoel, maar ik ben daar voorzichtig in, laat ons zeggen dat ik de hoop uitdruk dat na de afronding van de procedure voor de Raad van State eindelijk de posities vastliggen, hoe ongelukkig ik er ook mee ben, en dat we dan hopelijk zullen kunnen finaliseren en de afspraken die nodig zijn volledig kunnen maken. De technische voorbereidingen ervan zijn volledig gebeurd.

Ik meen dat ik hiermee ook geantwoord heb op de vragen van de heer Meremans.

Wat uw vraag betreft, mijnheer Vanden Bussche, dat is natuurlijk een puur federale bevoegdheid. Het archief over de repressiedossiers valt onder de federale wetgeving. Ik neem aan dat partijgenoten van u dit probleem zullen aankaarten op het federale niveau. Het is absoluut geen Vlaamse bevoegdheid.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes: Voorzitter, ik dank de minister voor deze update. Het is inderdaad belangrijk dat de technische werkgroep verder werkt, dat die vooruitgang kan boeken in een aantal praktische zaken. Dat is goed nieuws.

Ik begrijp ook dat de minister juridische duidelijkheid wil en ook daarom het arrest van de Raad van State afwacht. Het zal inderdaad meer duidelijkheid brengen.

Als de posities vastliggen, nadat de Raad van State en het Grondwettelijk Hof zich hebben uitgesproken, is het wel belangrijk dat men dan toch terug aan tafel gaat zitten en dat men binnen dat juridische kader, dat dan verduidelijkt zal zijn, tot goede werkbare oplossingen komt. Het is belangrijk voor al die besturen om daar duidelijkheid over te hebben. Het is belangrijk voor hun werking, maar het is ook goed voor het archief dat er geen verbrokkeling is, dat mensen die met archief bezig zijn niet van de ene plaats naar de andere moeten gaan. Het is belangrijk om zo veel mogelijk een eenheid van het archief na te streven.

Ik heb er dus begrip voor dat er gewacht wordt voor een aantal zaken, maar mijn bezorgdheid blijft bestaan en ik blijf aandringen op overleg.

Ik deel ook de bezorgdheid van collega Vanden Bussche, maar het is waarschijnlijk de federale minister van Justitie die een initiatief zal moeten nemen. Het zijn immers de procureurs-generaal die over de toegang van die dossiers moeten beslissen. Het is dus eerder een probleem van justitie dan archiefmaterie.

De voorzitter: De heer Vanden Bussche heeft het woord.

De heer Marc Vanden Bussche: Ik denk toch dat het een bezorgdheid moet zijn van ieder Vlaams parlementslid. Indien een dergelijk belangrijk Vlaams archief niet ter beschikking kan worden gesteld van de vorsers, is het nogal gemakkelijk om te zeggen dat het de bevoegdheid van iemand anders is, zo is men ervan af. Het zou een bezorgdheid van elk van ons moeten zijn en zeker van een minister die bevoegd is voor het Vlaamse archiefwezen. Het moet toch pijn doen, minister, als u ziet dat een belangrijk stuk van het archief niet kan worden geconsulteerd.

Ik weet niet of u het artikel in De Standaard hebt gelezen, maar het was nogal bedroevend om de conclusie erin te lezen. Arm Vlaanderen. Als we daar niet aan kunnen, dan klopt er toch iets niet in het verhaal.

Minister Geert Bourgeois: Ik denk dat dit snel kan worden opgelost. Mijn vriend Philippe Courard is bevoegd voor het archiefwezen. Maar het is, zoals de heer Kennes zegt, uw vriendin die bevoegd is voor justitie. Misschien kunt u op die manier sneller zorgen voor een deblokkering van het dossier.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Lode Ceyssens tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de oprichting van een eengemaakt Vlaams Bestuursrechtscollege
- 2010 (2012-2013)

De voorzitter: De heer Ceyssens heeft het woord.

De heer Lode Ceyssens: Voorzitter, het is telkens met dezelfde vraag dat ik naar deze commissie Binnenlands Bestuur kom.

Minister, het is ondertussen de vierde maal dat ik u ondervraag over onze Vlaamse bestuursrechtbank. Ik denk dat ik daarmee begonnen ben in het begin van 2011. De laatste keer was in januari van dit jaar. Toen zat er een bijzonderheid in uw antwoord, want u vertelde dat u op basis van een advies van professor Van Orshoven geleerd had dat Vlaanderen in dezen niet bevoegd is, althans niet voor een algemene Vlaamse bestuurs-rechtbank. Ik was toen ietwat verrast, maar goed, u gaf te kennen voor een koerswijziging te gaan, namelijk voor een gemeenschappelijke koepel eerder dan voor een volstrekt nieuwe rechtbank. Na uw argumentatie gehoord te hebben, leek me dat een verdedigbare houding.

U hebt toen ook andermaal aangegeven dat u de ontwerpteksten voor dat afgeslankte bestuursrechtscollege, dat in de wandelgangen ondertussen ‘dienst van de Vlaamse bestuurs-rechtscolleges’ wordt genoemd, in het najaar in het parlement zou indienen. Ik heb u toen gevraagd of we tijdig klaar zouden zijn met dat bestuursrechtscollege in functie van de omgevingsvergunning en hoe de beroepen ertegen behandeld zullen worden. U antwoordde dat er geen probleem was qua timing, en u gaf vooral aan dat de kwestie op een vrij pragmatische manier zou kunnen worden opgelost.

Ondertussen is er de regeringsbeslissing van 19 april 2013 met betrekking tot de omgevings-vergunning. Daarin hebben we gelezen dat u de opdracht hebt gekregen: “te onderzoeken welk administratief rechtscollege, rekening houdend met de vermelde uitgangspunten, bevoegd kan zijn voor de schorsing- en vernietigingscontentieux in het kader van de omgevingsvergunning en hiertoe een concreet voorstel uit te werken.”

Minister, hoe ver staat het met de opdracht die u op 19 april kreeg van de Vlaamse Regering? Hebt u een juridisch sluitende oplossing en antwoord op deze vraag? Wat is de pragmatische oplossing?

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Voorzitter, mijnheer Ceyssens, ik wist niet dat het al de vierde keer was dat u deze vraag stelt, maar dat zal wel kloppen. Sinds uw laatste vraag is er wel al een en ander beslist. Op 26 april keurde de Vlaamse Regering het voorontwerp van decreet betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges een eerste keer principieel goed. Dit decreet stemt de werking van volgende administratieve rechtscolleges op elkaar af: de Raad voor Vergunningsbetwistingen, het Milieuhandhavings-college en de Raad voor Verkiezingsbetwistingen.

Een tweede beslissing die belangrijk is met betrekking tot dit antwoord, is dat op 19 april van dit jaar de Vlaamse Regering het voorontwerp van decreet betreffende de omgevingsvergunning een

eerste keer goedkeurde. Het is evident dat wij moeten zien dat de twee op elkaar afgestemd zijn. In dat voorontwerp van decreet wordt dus uitdrukkelijk opgenomen dat er een regeling moet worden uitgewerkt voor de beroepsmogelijkheden. U kent de alternatieven: ofwel is het de Raad van State, ofwel is het een eigen Vlaams bestuursrechtscollege.

De adviezen lopen en de regering zal daarover binnenkort een beslissing moeten nemen. Alle elementen daarvoor zijn voorhanden. Ik baseer me op de impliciete bevoegdheden waaruit ik afleid dat de Vlaamse decreetgever bevoegd is om aan een bestaand Vlaams administratief rechtscollege een bijkomende bevoegdheid toe te kennen. Als men uiteindelijk zou oordelen dat dat niet het geval is, dan wordt het uiteraard de Raad van State.

De artikelen 145, 146 en 161 van de Grondwet behouden aan de federale overheid de bevoegdheid voor om administratieve rechtscolleges op te richten en hun bevoegdheden en de door hen na te leven procedureregels te bepalen. De Vlaamse decreetgever is daar in beginsel niet voor bevoegd. U weet dat er in het kader van de zesde staatshervorming lange tijd sprake is geweest van het toekennen van die bevoegdheden. Dat is uiteindelijk niet gebeurd, maar we hebben nog altijd de impliciete bevoegdheden.

De Raad van State, afdeling Bestuursrechtspraak, is op dit ogenblik bevoegd voor het schorsings- en vernietigingscontentieux inzake de omgevingsvergunningen, milieuvergunningen, stedenbouwkundige vergunningen, verkavelingsvergunningen en voor de beroepen tegen beslissingen in laatste aanleg over een bestuurlijke geldboete inzake omgevingsvergunningen, voor zover niet in een beroep voorzien is bij een ander administratief rechtscollege.

Op grond van artikel 10 van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen, kan een Vlaams decreet bepalingen bevatten in aangelegenheden waarvoor het Vlaams Parlement niet bevoegd is, dat zijn de zogenoemde impliciete bevoegdheden.

In zijn arrest nummer 8 van 27 januari 2011 oordeelde het Grondwettelijk Hof dat de Vlaamse decreetgever bevoegd was om de Raad voor Vergunningsbetwistingen als administratief rechtscollege op te richten, de Raad voor Vergunningsbetwistingen bevoegd te maken om zich uit te spreken over beroepen die worden ingesteld tegen vergunningsbeslissingen, stedenbouwkundige vergunning of verkavelingsvergunning, valideringsbeslissingen en registratiebeslissingen.

De eerste vraag die moet worden onderzocht, is of de Vlaamse decreetgever in het kader van de impliciete bevoegdheden bevoegd is om de Raad voor Vergunningsbetwistingen bijkomend bevoegd te maken om zich uit te spreken over beroepen die worden ingesteld tegen milieuvergunningen. Als de Raad voor Vergunningsbetwistingen bevoegd is voor zowel de vergunningsbeslissingen als voor de milieuvergunningen, dan is het evident dat ook de hele raad bevoegd is voor de nieuwe omgevingsvergunning.

Voor de impliciete bevoegdheden gelden drie criteria: de bepalingen zijn noodzakelijk voor de uitoefening van de Vlaamse bevoegdheid, de weerslag op de federale regeling is slechts marginaal, de federale aangelegenheid leent zich tot een gedifferentieerde regeling.

Het toekennen van die bevoegdheden houdt altijd een risico in, er kan altijd een beroep worden aangetekend bij het Grondwettelijk Hof, dat is ook gebeurd bij de oprichting van de Raad voor Vergunningsbetwistingen. Toen heeft Vlaanderen het gehaald. Er werd toen gezegd dat dit behoorde tot de impliciete bevoegdheden van de Vlaamse overheid en dat de Vlaamse decreetgever dit wel degelijk kon doen.

Zoals ik u de vorige keer zei, heb ik daar advies over gevraagd. Het is eigenlijk zo dat professor Van Orshoven adviseert om de bestaande toe te voegen eerder dan een totaal nieuw rechtscollege op te richten. Dat is dan de eerder pragmatische weg die ik ook wil bewandelen. Het voorontwerp komt terug op de ministerraad. Die twee moeten congrueren. We moeten natuurlijk geen regeling meer uitwerken, gelet op de omgevingsvergunning. Het was normaal dat we wat temporiseerden en afstemden op elkaar.

Ik heb niet meer geïnformeerd of die nog voor het zomerreces op de agenda komen of onmiddellijk daarna. Op het moment dat we die beslissing nemen, moet de Vlaamse Regering die keuze maken. Mij komt het voor dat we inderdaad de weg van die impliciete bevoegdheden mogen bewandelen en daarop doorgaan. We hebben ons eigen administratief rechtscollege dat die beroepen behandelt.

Ik weet dat er heel wat kritiek was, en terecht, op de werking en op de vertraging. Intussen is daar al veel aan geremedieerd. In mijn concept neem ik alle moderne wegen op die ik hier uitvoerig heb beschreven, om te komen tot een zeer vlotte behandeling van de dossiers. Het zou een winstpunt zijn indien we daarop uitkomen.

Dat is de stand van zaken. De voorontwerpen zijn goedgekeurd. Binnenkort moet de regering haar keuze daarover maken.

De voorzitter: De heer Ceyssens heeft het woord.

De heer Lode Ceyssens: Minister, ik dank u voor uw zeer uitvoerig antwoord. Ik wil wel nog wat verder ingaan op de timing. U zegt terecht dat het noodzakelijk lijkt dat zowel de omgevingsvergunning als dit gegeven op elkaar wordt afgestemd inzake timing. Maar wie wacht vandaag dan op wie? Wie bepaalt de timing vandaag?

Als we evolueren naar die dienst van Vlaamse bestuursrechtcolleges of hoe we het ook willen noemen, en we kiezen ervoor om de omgevingsvergunning te behandelen, dan kiezen we daar alleszins voor de Raad voor Vergunningsbetwistingen. We proberen dan niet de milieuhandhaving voor een deel bij die raad te brengen, zoals ik al een aantal keren heb gehoord. Dat lijken me twee totaal verschillende zaken.

Minister, mag ik ervan uitgaan dat u in eerste instantie nog altijd opteert voor een Vlaams administratief college?

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Uiteraard, mijnheer Ceyssens, en ik veronderstel dat uw partij ons daarin steunt. We moeten gaan voor dat Vlaamse bestuursrechtscollege. Die beslissing zal heel binnenkort moeten worden genomen. Ik hoor net dat het grootste deel van de adviezen op de omgevingsvergunning al binnen zou zijn, onder andere van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, de Vlaamse Adviesraad voor Bestuurszaken (VLABEST) en de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen. Dan kunnen de ministers Muyters en Schauvliege het dossier hopelijk nog voor het reces agenderen en kan het parlement de knoop doorhakken. Het hangt van die timing af. Ik neem aan dat die adviezen nog wel kunnen worden verwerkt met het oog op de laatste ministerraad op 19 juli.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Marnic De Meulemeester tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de noodkreet van de VVSG over de financiële toestand van de gemeenten
- 1974 (2012-2013)

De voorzitter: De heer De Meulemeester heeft het woord.

De heer Marnic De Meulemeester: De Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) trok via de media aan de alarmbel over de financiële toestand van de gemeenten. De VVSG stelt dat de economische crisis weegt op de inkomsten uit de personenbelasting, dat de geldstroom uit de Gemeentelijke Holding is stilgevallen door het Dexia-debacle, dat de dividenden van de intercommunales voor gas- en elektriciteitsdistributie dalen en dat door het stilvallen van nieuwe vastgoedinvesteringen ook de inkomsten uit de onroerende voorheffing verminderen.

De stijgende geboortecijfers verplichten de gemeenten anderzijds sterker te investeren in kinderopvang en basisonderwijs. Er moet van Europa ook verder in rioleringen worden geïnvesteerd, maar vooral de pensioenuitgaven worden een te zware last om dragen. Door de vergrijzing komen er van nu tot in 2018 elk jaar 80 tot 110 miljoen euro pensioenuitgaven bij. Een probleem is ook de perequatie van de pensioenen die ertoe leidt dat een loonsverhoging van het gemeentelijk statutair personeel een gelijkwaardige stijging van de pensioenen van de gepensioneerde statutaire ambtenaren tot gevolg heeft.

Twee op drie gemeenten zullen volgens de VVSG 5 tot 10 procent moeten besparen. Daarvoor kunnen ze hun dienstverlening terugschroeven, personeel afdanken, vastgoed verkopen, de belastingen verhogen en de investeringen terugschroeven. Dat laatste zal ook gevolgen hebben voor de werkgelegenheid in het algemeen. Als de gemeenten nog maar 10 procent van hun investeringen van jaarlijks 2,1 miljard euro schrappen, staan er zowat drieduizend jobs op de tocht.

De VVSG heeft een eisenbundel voor de Vlaamse en de Federale Regering. Daarin vragen ze een bijdrage van een half miljard euro om de pensioenlasten te kunnen dragen, de garantie dat het Gemeentefonds jaarlijks blijft groeien met 3,5 procent, de indexering van de subsidies van de Vlaamse overheid voor contractuelen en een subsidiëring van de initiatieven voor kinderopvang en thuiszorg van de lokale besturen die gelijkwaardig is aan de subsidiëring van private initiatieven.

Minister, is de Vlaamse Regering bereid bij te dragen in de pensioenlasten van de gemeenten, die in tegenstelling tot de Vlaamse overheid, de pensioenen van hun ambtenaren momenteel helemaal zelf betalen? Zal de Vlaamse Regering de jaarlijkse stijging van het Gemeentefonds met 3,5 procent kunnen blijven waarborgen?

Is de Vlaamse Regering bereid de subsidies voor contractuelen te indexeren? Is de Vlaamse Regering bereid de subsidiëring voor initiatieven van lokale besturen in de kinderopvang en de thuiszorg gelijkwaardig te maken aan de subsidiëring van private initiatieven op deze terreinen? Is de Vlaamse Regering bereid bij de federale overheid te ijveren voor een herziening van de perequatie van de statutaire ambtenaren?

Er heeft ons nieuws bereikt dat heet van de naald is. Daaruit blijkt dat de drie gewesten en de Duitstalige Gemeenschap het tekort van de lokale overheden zullen aanvullen. Dat is vanmiddag beslist op het Overlegcomité tussen de Federale Regering en de gemeenschappen en gewesten. Volgens het Planbureau en de Nationale Bank zou er een tekort bestaan van 260 miljoen euro. Blijkbaar heeft minister-president Peeters deze voormiddag toegezegd de gemeenten daarin tegemoet te komen. Minister, hebt u weet van die beslissing van het Overlegcomité waarbij minister-president Peeters aan premier Di Rupo heeft gezegd dat de Vlaamse Regering die tekorten zal bijpassen?

Deze namiddag zou er een eerste nota worden bezorgd van de Federale Regering aan de commissie. Dat zal intussen misschien al gebeurd zijn. Minister, hebt u weet van die nota?

Dit is heel belangrijk nieuws, zeker voor onze commissie die prominent bevoegd is voor alles wat te maken heeft met steden en gemeenten, niet het minst met hun financiële toestand. Voorzitter, minister, kan onze commissie inzage krijgen in die nota? Kan die ter beschikking van deze commissie worden gesteld? Dat lijkt me niet meer dan logisch als een dergelijke belangrijke beslissing op papier staat die de Federale Regering deze namiddag zal versturen aan de Europese Commissie en waarmee alle gemeenschappen en gewesten van dit land zich akkoord hebben verklaard.

Minister, dit is heel belangrijk nieuws voor de steden en gemeenten. Van welke bedragen is er sprake in het akkoord dat deze voormiddag is gesloten en zal worden overgemaakt aan de Europese Commissie?

De heer Jan Verfaillie: Ik sluit me aan bij deze vraag. Mijnheer De Meulemeester, gezonde financiën zijn heel belangrijk voor alle steden en gemeenten, maar ook voor het Vlaamse Gewest en voor de Federale Regering. Momenteel is er geen economische vooruitgang, eerder zelfs een achteruitgang. De bomen groeien zeker niet tot in de hemel. Alle overheden moeten vandaag op hun geld passen. Steden en gemeenten moeten dat ook doen. De rode draad door uw verhaal is dat de Vlaamse overheid de financiering van een deel van de taken die gemeenten en steden vandaag doen, overneemt. Uw partij pleit nochtans altijd voor een ontvette overheid die enkel nog de kerntaken zou vervullen.

Het is aan de lokale besturen om zich, los van de bestaande financiële problemen die er effectief zijn, te beperken tot hun kerntaken. Zij moeten in eerste instantie bekijken hoe ze zelf een aantal maatregelen kunnen nemen die ervoor zorgen dat het systeem wordt ontvet en afgeslankt. Daarvoor bestaat er decretaal een mogelijkheid, minister. De aanzet is gegeven door voormalig minister Keulen. Daarbij kunnen stad en het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn (OCMW) perfect samenwerken op een transparante manier. Zij kunnen samenwerken met één personeelsdienst, één technische dienst en nog een aantal andere diensten die kunnen worden samengevoegd. Vandaag bestaat er in heel wat steden en gemeenten net een enorme afkeer om die diensten samen te voegen, ongeacht wie in de meerderheid of in de oppositie zit.

Als we vaststellen dat een aantal diensten perfect kunnen worden verzorgd door de private sector, zoals ouderenzorg en kinderopvang, dan moet het mogelijk zijn om de samenwerking tussen private en openbare sector te versterken. Op die manier kunnen de gemeenten minder middelen vrijmaken om die dienstverlening te verzorgen en houden zij extra middelen over om te investeren in hun kerntaken.

Mijnheer De Meulemeester, u verwijst ook naar de Gemeentelijke Holding. Voor zover ik weet, was een partijgenoot van u daar voorzitter van. Ik wil daar vandaag echter niet verder op ingaan. De vraag vandaag is hoe steden en OCMW's kunnen samenwerken. We moeten ook bekijken hoe er samenwerkingsverbanden met de private sector tot stand kunnen komen.

In deze moeilijke financiële tijden heeft de Vlaamse Regering zich geëngageerd om het Gemeentefonds met 3,5 procent te laten groeien. De minister zal ongetwijfeld antwoorden dat het aan de volgende minister is om het groeipad van het Gemeentefonds verder uit te tekenen.

Minister, ik kijk vol verwachting uit naar uw antwoord. Ik heb deze vraag al eerder gesteld. U antwoordde dat u bezig was met de voorbereiding van een nota over de herverdeling van de middelen van het Gemeentefonds. Het is de bedoeling die middelen op een meer transparante manier te verdelen zonder de enorme voorafnames voor een aantal steden en gemeenten.

Uit de nota blijkt dat Vlaanderen garant zal staan voor de tekorten van de lokale besturen. Het zou gaan om een bedrag van 260 miljoen euro. Het zou inderdaad interessant zijn om die nota in te kijken. Ik heb intussen wel via verschillende media vernomen dat de minister heeft verklaard dat de prognoses van het Planbureau niet zouden kloppen. In plaats van een tekort van 260 miljoen euro zou er waarschijnlijk een overschot zijn.

Het is logisch dat de VVSG het heeft over een daling van de investeringen. Gemeenten zitten met een investeringscyclus. In het begin van de legislatuur wordt er veel minder geïnvesteerd dan aan het einde van de legislatuur. Tijdens dat eerste jaar zijn veel steden en gemeenten bezig met hun beleidsplanning. Daarom is het ook logisch dat er in de beginperiode minder wordt geïnvesteerd.

Mijn belangrijkste boodschap is dat steden en OCMW's moeten samenwerken en dat er op een transparante manier kan worden samengewerkt met de private initiatieven. Op die manier kunnen middelen worden vrijgemaakt voor de uitvoering van de kerntaken.

De voorzitter: De heer Vanden Bussche heeft het woord.

De heer Marc Vanden Bussche: Mijnheer Verfaillie, ik noteer dat u alle heil ziet in de samenwerking tussen de stad en het OCMW om de financiële problemen van de lokale overheden op te lossen. U kunt alvast beginnen met dit proces toe te passen in uw eigen stad.

U reduceert hier alle aspiraties en conclusies van de VVSG tot het op niet op gang komen van de investeringen omdat het bestuur nog maar net is samengesteld. U schat de noodkreten die de lokale overheden nu al een paar jaren slaken, volledig verkeerd in. U zou zich beter scharen achter de verzuchtingen van die steden en gemeenten. Iedereen weet dat de conclusies van de VVSG gebaseerd zijn op studies en statistieken en dat zij zeer goed onderbouwd zijn. Er zal bijkomende steun moeten komen van de Vlaamse overheid, zo niet, zullen veel gemeenten het niet redden.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes: Mijnheer De Meulemeester, gelooft u nog in Sinterklaas?

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

De heer Marius Meremans: Die vraag is niet nieuw. Ik zit nu zes maanden in dit parlement en ik heb ze al verschillende tientallen malen gehoord. Iedereen weet dat steden en gemeenten het moeilijk hebben. En natuurlijk kijken zij dan onmiddellijk naar de Vlaamse overheid voor geld. Soms gebeurt dat op een welvoeglijke manier, soms op een onbehouwen manier, vooral dan vanuit Leuven, maar dit geheel terzijde.

Zoals de heer Verfaillie heeft gezegd, moeten de steden en gemeenten de oefening ook bij zichzelf doen. Ik lees dat de gemeenten de investeringen zullen terugschroeven. Een gemeente die beslist de belastingen te verhogen en de investeringen terug te schroeven, geeft geen ideaalbeeld van zichzelf. Natuurlijk moeten er keuzes worden gemaakt. Ik heb echter de indruk dat een aantal steden en gemeenten ervoor huiveren om bepaalde beslissingen te nemen omdat die niet altijd goed vallen. Die beslissingen moeten echter genomen worden.

Volgens de heer Verfaillie zal de samenwerking van steden en OCMW's heil brengen, maar natuurlijk niet alle heil. Het kerntakendebat is heel belangrijk, maar daarnaast moeten gemeenten over de gemeentegrenzen bekijken rond welke projecten ze kunnen samenwerken met andere gemeenten. Ik merk echter dat veel gemeenten daar moeite mee hebben. De beste garantie voor steden en gemeenten is een Vlaamse overheid die financieel goed zit en een begroting in evenwicht heeft. Dat zijn zaken waar we niet aan mogen raken. De Vlaamse overheid kan wel incentives geven. Ik vind het bizar dat die opmerking uit liberale hoek komt, want uiteindelijk is het de belastingbetaler die het gelag zal betalen. We zullen moeten snijden in eigen vlees, ook bij de steden en gemeenten. Ik begrijp dat niet iedereen geneigd is om dat snel te doen, maar de beslissingen moeten wel worden genomen.

De voorzitter: De heer De Meulemeester heeft het woord.

De heer Marnic De Meulemeester: Mijnheer Kennes, ik heb vroeger in Sinterklaas geloofd, maar dat is nu toch al een tijdje voorbij.

Het gaat hier over een perscommuniqué dat deze namiddag is verspreid. Waarschijnlijk hebt u daar nog geen weet van. Uw eigen minister-president is akkoord gegaan om de tekorten van de lokale overheden aan te vullen met geld van de Vlaamse overheid. De vragen die ik hier gesteld heb, bewijzen het ten overvloede. In De Tijd verscheen een lang interview met een lid van uw coalitiepartner, namelijk de burgemeester van Leuven. Ik kan het u voorlezen. Wat hij allemaal zegt over de Vlaamse Regering! *(Opmerkingen van de heer Marius Meremans)*

Het gaat om de beslissing in het Overlegcomité. De minister-president heeft beloofd om de tekorten aan te vullen. Er vertrekt deze middag al een nota van de Federale Regering naar de Europese Commissie, veronderstel ik, dat lees ik hier in elk geval. Het verwondert me dat u dat nog niet weet.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Ik sluit me aan bij de collega's, dit onderwerp is hier al veelvuldig aan bod geweest, in de commissie en in de plenaire vergadering, bij schriftelijke vragen en vragen om uitleg en bij actuele vragen. Ik heb hier een lijstje, ik zal ze niet allemaal opnoemen.

De essentie van de vraag en het antwoord is dat die al maanden vastligt en dat we al maanden dezelfde analyse maken en conclusies trekken. De overheidsfinanciën in het algemeen en dus ook die van de gemeenten staan stevig onder druk. De ontvangsten zijn gedaald in de afgelopen jaren. De uitgaven zijn in reële termen gestegen: dat zijn vooral de kosten voor personeel en werking. Naargelang de gemeente, naargelang er gemeentelijk onderwijs bestaat of niet, gaat 60 procent van de uitgaven naar personeel en werkingskosten. Slechts 11 à 12 procent gaat naar investeringen en naar schuld. Dat is een belangrijk element in de discussie.

Een andere grote kost is de politie. Door de hervorming zijn de kosten enorm gestegen. Voor het nieuwe statuut is het allerbeste uit alle statuten gehaald: het beste van de veldwachters, de Rijkswacht, van de politie en van de gerechtelijke politie. Dat nieuwe statuut werd aangeboden en door de vakbonden natuurlijk in volle dank aanvaard. Nu verdienen alle inspecteurs plots veel meer. Commissarissen van politie verdienen vaak meer dan de procureur des Konings. Ondertussen is het hoofd van de politie, Catherine De Bolle, wel bezig met een efficiëntieoefening. Ze wil de overhead afbouwen. Sommige zones zitten met een enorme administratieve overhead.

Dan zijn er nog de pensioenen van de statutaire ambtenaren. Dat zijn zware pensioenen. Ze worden geperequeerd, er is een federale perequatie. Er zijn meer gepensioneerden en minder statutairen in dienst waarop de afhouding voor die pensioenen gebeurt. Bij de lokale overheden werken veel meer contractuelen dan bij de Vlaamse overheid. Wij hebben ongeveer 30 procent contractuelen, de lokale overheden 50 procent en meer. Op die contractuelen betalen wij allemaal 8,9 procent pensioenbijdrage. Voor de statutairen moeten de gemeenten met een repartitiesysteem betalen voor de gepensioneerden die allemaal lang – en ik hoop ook gelukkig – leven. Als zij met pensioen gaan, hebben ze een riant vooruitzicht.

We worden allemaal een kwartaal ouder per jaar. De vergrijzing neemt toe en de basis waarop betaald wordt, krimpt. Zo simpel is dat. Als ik het goed heb, betalen de gemeenten 41 procent op de lonen van de statutairen. Dat is een verhouding van 140.000 werkenden op 100.000 gepensioneerden, maar we gaan naar een situatie van één op één. Dat betekent één statutaire in dienst voor één statutaire met pensioen. Men moet geen rekenwonder zijn om in te zien dat dat nog zwaarder wordt. De previsies zijn dat men naar een heffing van om en bij de 80 procent heffing op de lonen gaat, nu is dat 41 procent, dat is dus een verdubbeling.

Men heeft dat zien aankomen. De noden waren het hoogst in de grootste steden. Men heeft er altijd op gespeculeerd dat de federale overheid dat wel zou regelen. Men wist dat de kassen van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid van de Provinciale en Plaatselijke Overheidsdiensten (RSZPPO) niet voldeden en spoedig leeg zouden zijn. In de RSZPPO zitten de VVSG en de federale overheid. Pensioenen zijn geen Vlaamse aangelegenheid. Men heeft het al die tijd zitten aankijken. Nu is de nood hoog, de reserves zijn op.

De situatie is bekend. Wat is het antwoord? Dat heb ik hier ook al herhaaldelijk gebracht. Mijnheer Kennes, u vraagt terecht of we nog in Sinterklaas geloven. De Vlaamse overheid heeft alles gedaan om het leven van de gemeenten gemakkelijker te maken. We hebben de planlasten afgebouwd en vervangen door één meerjarenplan. We hebben, zoals de heer Verfaillie onderstreept, ervoor gezorgd dat een maximale integratie mogelijk is van gemeenten en OCMW. Dat betekent: één logistieke dienst, één ICT-afdeling, één personeelsdienst. De ontvanger en secretaris kunnen zelfs één en dezelfde persoon zijn.

Het Gemeentefonds en Stedenfonds stijgen cumulatief elk jaar met 3,5 procent. Dat is uitzonderlijk, ik hoef dat niet te herhalen. In de besparingsoefeningen is dat stijgingspercentage buiten schot gebleven. Ik zeg het al jaren, ik zei het al vóór de noodkreet, u mag er

mijn eerste antwoorden op nalezen: doe een efficiëntieoefening. Zoals de heer Verfaillie zegt, is een kerntakendebat zeer nuttig. De stad of gemeente kan dat zelf ook doen. Zijn alle taken even nuttig? Als er democratisch wordt beslist om die taken wel te blijven doen, doe ze dan zo efficiënt mogelijk. De eerste keuze is wat, de tweede keuze is hoe.

Ik zal twee onverdachte bronnen citeren. U hebt allebei De Tijd gelezen in het weekend, denk ik. Schepen Christophe Peeters van Open Vld van Gent zegt dat hij moet toegeven dat ze al dertig jaar op dezelfde manier werken. De burgemeester van Kortrijk, u evenmin onbekend, zegt dat de echte bestuurders nu zullen opstaan. Ik geef dit mee als voorbeelden van lokale bestuurders die zeggen dat de stad zelf het heft in handen moet nemen. Ik zie dat er her en der efficiëntieoefeningen plaatsvinden. Ik heb van meet af aan altijd gezegd: blijf alstublieft ook investeren. Het aandeel van de uitgaven bedraagt 12 procent. Dat is behoorlijk laag, probeer te blijven investeren. Dat is belangrijk voor de economie en voor de welvaart van de stad, dat brengt ook weer personenbelastingen en opbrengsten mee.

Mijnheer De Meulemeester, de pensioenen en de perequatie zijn federale bevoegdheden. Ik zit niet in de RSZPPO. Dat zijn onderhandelingen tussen de VVSG en de federale overheid. Als de VVSG een einde wil maken aan de perequatie, moet dat daar worden aangekaart. Persoonlijk vind ik dat we drastischer moeten hervormen. Ik betaal de responsabiliseringsbijdrage dan ook niet uit aan de federale overheid. We hebben dat vorig jaar al zo gedaan en we blokkeren ze ook dit jaar. We zijn niet mee verantwoordelijk.

Responsabiliseren is natuurlijk wel iets meer dan betalen. Responsabiliseren betekent ook bepalen. Onze mensen werken nu al gemiddeld tot 61,6 jaar. Met de nieuwe federale regelgeving moeten ze in 2016 werken tot 62 jaar. De pensioenleeftijd van 65 jaar is een federale bevoegdheid, ze zullen dat niet zo vlug uit handen geven. Maar, geef ons de mogelijkheid om daar zelf op in te spelen. Ik krijg die bevoegdheid niet. Op dat vlak zit de discussie geblokkeerd. Alles wat pensioenen aangaat, zoals de minimumleeftijd om te stoppen, is een federale kwestie. In het onderwijs hebben we de terbeschikkingstelling (tbs) afgeschaft, in Wallonië kunnen leerkrachten nog altijd op 58 jaar uitstappen. Dat hebben we zelf in handen.

Wat de ambtenaren betreft, ook de lokale, kunnen we niets beslissen. De pensioenleeftijd van gemeentelijke ambtenaren zal gemiddeld ook vooraan in de 60 liggen. Dat betekent dat u nog heel veel jaren heel zware pensioenen moet betalen. We kunnen daar niet regelgevend in optreden. Dat belet ons niet om 4,6 miljard euro jaarlijks te blijven transfereren naar de lokale besturen.

De subsidies voor contractuelen behoren tot de bevoegdheid van minister Muyters. De subsidiëring van de kinderopvang en de thuiszorg behoort tot de bevoegdheid van minister Vandeurzen. Ik suggereer u om die vragen aan mijn collega's te stellen.

We hebben een interkabinettenwerkgroep (IKW) gehad over de herziening van het Gemeentefonds. Daar is absoluut nog geen oplossing uit voortgekomen. Van meet af aan heb ik gezegd dat de middelen een probleem waren. Gaan we bovenop de 3,5 procent middelen vinden? Op dit moment niet. Dat bemoeilijkt heel sterk een oplossing. Er groeit wel een consensus over één of twee grote lijnen, maar we botsen dus op een tekort aan middelen om tot de nieuwe financiering of nieuwe verdeelsleutel over te gaan. Daar zijn niet zoveel mogelijkheden voor, en die zijn er momenteel niet.

Uw bijkomende vraag ging over de vergadering van het Overlegcomité. Het gaat er niet om dat de deelstaten tekorten van de gemeenten op zich nemen, het gaat erom dat België in zijn totaliteit door de EU aangepakt is met een procedure wegens buitensporige tekorten. De Commissie heeft ons opgedragen om daar onmiddellijk een oplossing voor te vinden. Via de procedure voor buitensporige tekorten hing ons een boete van 800 of 850 miljoen euro boven het hoofd. De Federale Regering heeft haar begrotingsoefening gemaakt met een deficit van 2,5 procent. U weet dat, behalve Vlaanderen, de deelstaten deficitair zijn en blijven. Ze

hebben een traject om tot een nulsituatie te komen. Ze zijn daar nog lang niet, ze zijn zelfs achterop geraakt. De enige overheid met een budget in evenwicht is de Vlaamse. De drie of vier andere deelstaten boeken dit jaar samen een tekort van meer dan een half miljard euro, van 537 miljoen euro. Daar is akte genomen van het feit dat Vlaanderen weer een budget in evenwicht heeft en dat blijft nastreven.

Er is heel wat discussie over het ESR-tekort van de lokale besturen. Ik heb daar al herhaaldelijk tekst en uitleg over gegeven. Het is voor heel veel mensen nog altijd niet duidelijk wat dat ESR-tekort betekent. Een lokaal budget kan perfect in evenwicht zijn, maar ESR-matig in het rood gaan. Dat komt door het Europese stelsel van rekeningen en de manier van aanrekenen. Ik heb dat vanmorgen nog eens uiteengezet. Ik heb herhaaldelijk mijn kritiek geuit, maar wie ben ik, om te zeggen dat de EU daar fout in handelt. Ik vind dat ze een onderscheid moeten maken tussen schulden om het budget te doen kloppen, en schulden voor duurzame investeringen door de Vlaamse Regering, de Vlaamse gemeenten of de huisvader en -moeder, en die aantoonbaar kunnen worden betaald, zowel inzake kapitaal als inzake intrest.

Ik vind dat een totaal andere schuld. Er staat een activum tegenover. Dat wordt allemaal op één hoopje gegooid zodat elk van uw steden en gemeenten ESR-matig in die periode in het rood zal gaan. Op het moment van transactie wordt de lening niet als een aflossing geboekt, en een kapitaalsaflossing niet als een uitgave. De gemeenten doen cyclisch zware uitgaven. Kijk naar de Belfiusstatistieken, kijk naar de onze. De curve van de gemeentelijke uitgaven is niet vlak. In de aanloop naar verkiezingen stijgt ze, nu daalt ze weer. Belfius heeft nu voorspeld dat de investeringen met 25 procent zullen dalen. Dat was ook zo in 2001 en in 2007. Dat is zeer cyclisch. In het eerste jaar van de bestuursperiode wordt er minder geïnvesteerd.

We zitten daar met het ESR-probleem. Daar gaat het over. Wat zijn de juiste ESR-cijfers? Ik heb dat hier al uitgelegd. Met alle respect, maar het Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR) en de Nationale Bank deden allemaal nattevingerwerk. Men ging tot tien jaar terug in de OCMW-rekeningen en dergelijke om dan extrapolaties te maken en de ESR-matige situaties van de steden en gemeenten te berekenen. Dat is natuurlijk geen manier van werken.

Nu zijn de rekeningen van 2011 voor alle lokale overheden zo ongeveer binnen. Er is een verschil tussen de berekening van mijn agentschap en die van het Planbureau en de Nationale Bank. Wij hadden in 2011 een overschot voor de Vlaamse steden en gemeenten van 158 of 159 miljoen euro, het Planbureau en de Nationale Bank kwamen net het omgekeerde uit, namelijk een tekort van 158 miljoen euro. Dat komt omdat er heel wat zaken herzien zijn, vooral voor Gent. Daar herclassificeert men enkele operaties ESR-matig. Het komt ook omdat men het positieve saldo van Antwerpen voor 2011 ESR-matig nog niet heeft meegerekend. Antwerpen heeft in 2011 ESR-matig een positief saldo van 62 miljoen euro in plaats van een negatief saldo. Op basis van dat zogezegd negatieve saldo heeft men ook assumpties toegepast. Ik wil een systeem waarmee exact kan worden gemonitord, volgens duidelijke afspraken.

Destijds hebben we met Herman Van Rompuy, toen federaal premier, twee zaken afgesproken. Eén, de regionale overheden staan ervoor in dat ESR-gegevens begrotingsmatig kunnen worden opgeleverd en gemonitord. De nieuwe beleids- en beheercyclus (BBC) treedt volgend jaar in werking. Die zal toelaten dat we aan de hand van begrotingen de ESR-matige situatie van de lokale besturen kunnen inschatten. Twee, de ESR-toestand van de gemeenten mag niet jaar per jaar worden bekeken, maar over een cyclus van zes jaar. Er is een brief over die afspraken van Herman Van Rompuy. De Nationale Bank en het Planbureau zijn nu echter met herkwalificaties gekomen.

Vanmorgen is afgesproken dat de deelstaten voorzien in een voorlopige provisie om tegemoet te komen aan het ESR-tekort, dat voorlopig geraamd is op 260 miljoen euro. Welk bedrag dat uiteindelijk wordt, weten we niet. Dat moet tegensprekelijk worden uitgepraat. Met de

provisie wordt de mogelijke Europese boete tegengehouden. De boodschap is dat we alles in gereedheid hebben gebracht. De federale begroting gaat naar -2,5 procent, de Vlaamse naar nul. De andere deelstaten streven naar nul procent. Ze hebben nog een grote achterstand. Ze willen hun oorspronkelijke traject naleven. Dat zal hen nog veel problemen opleveren.

De lokale overheden worden geconfronteerd met die studie van 25 juni. We hebben de studie niet kunnen valideren. We hebben de cijfers nu gekregen. We gaan een voorlopige provisie doen. We betalen niets, we nemen niets op ons, we provisioneren enkel, net als de andere deelstaten.

We gaan aanstaande maandag al samen zitten met alle instanties: de Nationale Bank en het INR om alle methodes te valideren en te komen tot serieuze afspraken. Het komt steeds terug. Ik heb een afkeer van al die bric-à-brac-regelingen en regelingen van tien jaar oud. Nu discussiëren we over rekeningen van 2011. Hoe moeten we die kwalificeren? We hebben nood aan uniforme regels. We moeten die onder elkaar valideren en afspraken maken.

We hebben ook afgesproken dat we zullen nagaan welke overheid verantwoordelijkheid draagt voor wat. Politie is niet mijn bevoegdheid, dat is federaal. Pensioenen zijn een federale bevoegdheid. Tegen het najaar moet dat allemaal uitgeklaard zijn. Ik hoor het graag zeggen: 'Entiteit twee is één geheel, dus Vlaanderen is verantwoordelijk voor de lokale financiën.' Maar de schepenen en burgemeesters en gemeenteraadsleden gaan daar tegenin. Ze zitten met hoge politionele kosten en met zware pensioenen. Ik heb daar niets aan te zeggen. Dat is een van de afspraken, het moet duidelijk zijn dat Vlaanderen de kosten niet op zich gaat nemen.

Het gaat over de totaliteit van de entiteit waar de Europese Commissie aandacht voor heeft. Ik durf te zeggen dat we dankzij onze beleids- en beheercyclus bij de koplopers zullen zijn, en misschien zelfs uniek zullen zijn, in Europa. Wij zullen het autofinancieringssysteem hebben en wij zullen bovendien ook ESR-matig kunnen monitoren. Dat is uiteindelijk wat we moeten doen: als een begroting van Vlaanderen wordt gemaakt, weten we wat het ESR-vorderingensaldo is voor 2013 en voor 2014.

Dat kunnen we niet voor de gemeenten. Het is allemaal post factum werk met herkwalificaties: die investering wordt geherkwalificeerd, die ontvangsten uit een intercommunale worden geherkwalificeerd. Het is natuurlijk absoluut slecht om het op die manier te doen.

Ik denk dat er al heel veel vooruitgang geboekt is, dat er al heel veel zaken uitgeklaard zijn, maar ik geef u het voorbeeld waar het over gaat. Voor 2011 zegt mijn agentschap dat er een positief saldo is en zegt de Nationale Bank dat er een negatief saldo is. We zitten daar alleszins nog met zaken die moeten worden uitgeklaard.

Dat is in een notendop wat deze morgen beslist is onder grote druk van de procedure 'buitengewone tekorten'. Ik herhaal dat de andere deelstaten samen een tekort hebben van 570 miljoen euro en achterop zijn in hun traject. Ze hebben deze morgen het engagement genomen om meer in te schakelen in het traject, en dat zal een harde noot zijn om te kraken. Het betekent dat ze begrotingsbijstellingen zullen moeten doen. Ze nemen ook het engagement op zich om de voorlopige provisie te boeken met het oog op het beweerde, maar nog niet gevalideerde ESR-matige tekort van de lokale besturen, waar we dus in de loop van de komende weken en maanden – we moeten rond zijn in het najaar – de definitieve oefening zullen maken. Die oefening gaat in de eerste plaats over de vraag waarover het gaat en in de tweede plaats over wie waarvoor verantwoordelijk is, over wat federaal is en wat voor de deelstaten.

De voorzitter: De heer De Meulemeester heeft het woord.

De heer Marnic De Meulemeester: Voorzitter, minister, ik dank u voor het heel uitgebreide antwoord. Het is nogal duidelijk dat in de moeilijke financiële situatie waarin veel steden en gemeenten zich bevinden, er in de eerste plaats moet worden bespaard. Dat hebben wij ook altijd al gesteld. Het bewijs daarvan is het artikel in De Tijd waarin zowel schepen Peeters

van Gent als burgemeester Van Quickenborne van Kortrijk uitdrukkelijk zeggen dat veel steden en gemeenten de voorbije jaren boven hun stand hebben geleefd. Laten we dus in de eerste plaats besparen en bekijken waar besparingen kunnen gebeuren in de stad of de gemeente zelf.

Ik zal niet meer alles herhalen waarop zou kunnen worden bespaard, we hebben het er al zo dikwijls over gehad in deze commissie en ook in de plenaire vergadering. Aan de heer Verfaillie wil ik toch zeggen dat de samenwerking tussen het OCMW en de gemeente niets nieuws is, dat het nu reeds gebeurt en dat het het probleem natuurlijk niet volledig zal oplossen. Het doet me natuurlijk enorm veel genoegen dat de heer Verfaillie ook voorstander is van privatisering bij ouderenzorg en kinderopvang. Dat stellen wij al jaren. Het doet me genoegen dat hij in die richting, in onze richting eigenlijk, denkt. Dat is een toch wel belangrijke uitspraak waar we de minister van Welzijn mee zullen confronteren. Die zaken zullen echter niet voldoende zijn om de financiële toestand van de steden en gemeenten op te lossen, dat weten we allemaal.

Ik wil het nog even hebben over de beslissing van deze voormiddag in het Overlegcomité. We lezen toch wel heel duidelijk: “De gewesten en gemeenschappen hebben zich ertoe verbonden dat tekort bij te passen”. Er is sprake van de 260 miljoen euro van het Planbureau en de Nationale Bank. Een werkgroep zal zich er weliswaar over buigen om te kijken of het cijfer correct is. Dat moet dus worden nagegaan, maar mijn vraag blijft of u kennis hebt van de toezegging van de minister-president deze voormiddag. Over welke concrete bedragen gaat het?

En ik wil toch nog een keer mijn vraag herhalen aan zowel de voorzitter van deze commissie als aan u, minister, of we als commissie kennis kunnen krijgen van de nota die deze namiddag misschien al werd opgestuurd aan de Europese Commissie. Het is toch wel belangrijk. Wij zijn de commissie die zich buigt over steden en gemeenten. Het zou getuigen van transparant beleid indien wij kennis krijgen van de nota die deze voormiddag, in akkoord tussen de federale overheid en alle gewesten, overgemaakt werd aan de Europese Commissie.

De voorzitter: De heer Vanden Bussche heeft het woord.

De heer Marc Vanden Bussche: Voorzitter, minister, ik heb een paar opmerkingen over CD&V. Er was een zure oprisping over het verslag van de VVSG en dat vind ik nogal eigenaardig, want de burgemeester van Roeselare en voormalig minister, de heer Martens, is er woordvoerder van. Het is typisch om tegelijk warm en koud te blazen. Ik begrijp dat niet zo goed.

Er was ook een oprisping over de Dexia-commissie. Ik weet niet goed wat dit hiermee te maken heeft. Eric Van Rompuy heeft uitvoerig de voorzitter kunnen ondervragen en heeft daar in alle tevredenheid de nodige conclusies uit getrokken. Laten we dit potje maar gedekt houden.

Minister, het is inderdaad zo dat u geen fondsen ter beschikking hebt om bijkomende middelen ter beschikking te stellen, dat weten wij wel. In uw herhaalde betogen hier in de commissie zijn er twee zaken die steeds naar voren komen, maar waarover in deze legislatuur spijtig genoeg geen beslissing kon worden genomen omdat het regeerakkoord dat niet toeliet. Voor het voortbestaan van bepaalde gemeenten en van de gemeentelijke bestuurskracht zijn ze nochtans wel van belang. Het gaat over de herziening van het Gemeentefonds en de verplichte fusies. Gemakshalve spreekt men altijd over de slagkracht van steden en gemeenten in het algemeen, alsof alle steden en gemeenten op hetzelfde niveau zouden zitten als het op problemen aankomt. Wie de analyse maakt, weet dat bepaalde gemeenten, eenvoudigweg omdat ze te klein zijn, hun taken niet kunnen uitvoeren. Het is een structureel probleem dat maar kan worden opgelost door fusies.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes: Voorzitter, minister, het zou nuttig zijn indien er meer duidelijkheid wordt verschaft aan de collega's over wat er vandaag juist in het Overlegcomité werd besproken. Blijkbaar heeft men de indruk gekregen dat er vanuit de Vlaamse Regering een soort regeling is als voor de OCMW's en de kerkbesturen. "We gaan de tekorten bijpassen", heb ik hier horen zeggen. Dat is natuurlijk een heel bizarre uitleg. Als dat de vertaling is geworden, dan is enige opheldering nodig, want ik heb heel andere zaken begrepen.

We zitten allemaal in entiteit 2, de deelstaten en de lokale besturen. Natuurlijk komt het er voor Europa op aan dat voor entiteit 1 en entiteit 2 bepaalde doelstellingen gehaald worden. Het is niet door van de Vlaamse overheid geld over te hevelen naar de lokale besturen dat alles zal worden geregeld.

Het lijkt me goed dat er duidelijkheid over ontstaat, want er is blijkbaar verwarring geschapen in hoofde van de collega's.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mijnheer De Meulemeester, mijn excuses, maar ik heb uitgebreid geantwoord op alle vragen die u nu nog eens opnieuw stelt en ik zal niet nog eens een keer hetzelfde zeggen.

Mijnheer Vanden Bussche, met alle sympathie, het regeerakkoord bepaalt niet dat het Gemeentefonds zal worden herzien en het regeerakkoord zegt niet dat er verplichte fusies zullen komen.

De voorzitter: De heer De Meulemeester heeft het woord.

De heer Marnic De Meulemeester: Voorzitter, het spijt me dat ik voor de derde keer geen antwoord heb gekregen op mijn vraag of de nota ter beschikking kan worden gesteld. De vraag wordt ook door de heer Kennes gesteld. Als leden van de commissie Binnenlands Bestuur zouden we graag kennis krijgen van de nota die deze namiddag verstuurd werd, om duidelijkheid te krijgen over wat er precies aan de Europese Commissie werd verstuurd.

Minister Geert Bourgeois: Mijnheer De Meulemeester, u hebt uw vraag gesteld aan de voorzitter en dus heb ik me daarstraks tot de voorzitter gericht. Ik zal herhalen wat ik haar heb gezegd. De tekst moet opgevraagd worden bij de minister-president. De notulen van het Overlegcomité worden eerst goedgekeurd, ze staan dus niet ter beschikking.

Het zal wel dat premier Di Rupo een brief heeft gestuurd naar de Europese Commissie waarin hij zegt dat België, de federale overheid, gaat voor een tekort van min 2,5 procent en dat het traject voor de deelstaten voor Vlaanderen nul is en voor alle anderen min 531 of min 537 miljoen euro – ik weet het niet precies, ik zeg dit nu uit het hoofd. En voor de lokale besturen, het rapport van het Planbureau en de Nationale Bank, wordt een voorlopige provisie ingeschreven in de deelstaatbegrotingen. Ondertussen worden werkgroepen opgericht die dat zullen valideren: kloppen de cijfers? Er komt een werkgroep om na te gaan wat federaal is en wat Vlaams, en om de knopen door te hakken in het najaar, in september, oktober of november, om er een oplossing voor te vinden.

Uw vraag moet gesteld worden aan de minister-president. Ik weet het niet zomaar uit het hoofd, maar ik neem aan dat de notulen nu absoluut niet ter beschikking zijn. Ze worden eerst rondgestuurd en ze moeten dan goedgekeurd worden. Normaal gezien gebeurt dat op het volgende Overlegcomité, en dat is gepland op 17 juli. Maar de premier en de ministers-presidenten hebben al een persconferentie gegeven.

U zegt dat de tekorten bijgepast zullen worden, maar ik weet niet welk persbericht u citeert. Ik heb u de uitleg gegeven. U weet ook hoe het in elkaar zit. Het is geen kwestie van het bijpassen van tekorten. Ik heb u uiteengezet wat er gebeurd is.

De voorzitter: De heer De Meulemeester heeft het woord.

De heer Marnic De Meulemeester: Voorzitter, ik wil u nog eens uitdrukkelijk de vraag stellen. Het gaat voor mij niet over de notulen, maar over de nota die deze namiddag vertrokken is vanuit de Federale Regering, met akkoord van alle gewesten en gemeenschappen.

De voorzitter: De brief van premier Di Rupo dus. De secretaris heeft het genoteerd. We zullen de vraag stellen of die bij onze Vlaamse Regering bekend is en aan ons kan worden bezorgd.

De heer Marnic De Meulemeester: De brief kan alleen maar duidelijkheid scheppen, voorzitter. Het is ook op vraag van andere collega's, zoals de heer Kennes.

De voorzitter: We zullen de vraag stellen vanuit de commissie. We houden u uiteraard op de hoogte.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Ward Kennes tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de mogelijke intrekking van de erkenning van moskee De Koepel in Borgerhout en Masjid Assounnah in Desselgem - 1984 (2012-2013)

Vraag om uitleg van mevrouw Yamila Idrissi tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de mogelijke intrekking van de erkenning van de Antwerpse moskee De Koepel
- 2000 (2012-2013)

Vraag om uitleg van de heer Bart Caron tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de opgestarte procedure tot intrekking van de erkenning van twee moskeeën
- 2011 (2012-2013)

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes: Voorzitter, collega's, naar aanleiding van een rapport van de Staatsveiligheid maakte de minister bekend dat hij de procedure zou opstarten om de erkenning van twee moskeeën in te trekken, met name De Koepel in Borgerhout en Masjid Assounnah in Desselgem. De reden daarvoor zou zijn dat er sprake is van salafistische invloeden. De Staatsveiligheid heeft deze stroming als een gevaar voor de maatschappij onderkend en ik deel die mening.

Volgens de minister gaat het om zwaarwichtige en zorgwekkende feiten. De imams van de moskeeën ontkennen daarentegen in alle toonaarden dat ze radicaal zijn, ze stellen dat ze het radicalisme juist willen tegengaan. De Koepel trekt nogal wat jonge mensen aan en een aantal bekeerlingen, en meestal wordt er gebruik gemaakt van het Nederlands. Ik neem aan dat een en ander verder zal worden onderzocht, dat er een procedure zal lopen, dat in een tegensprekelijk moment wordt voorzien enzovoort.

Wat ik bijzonder merkwaardig vind, is dat er niet zo lang daarvoor een actualiteitsdebat gevoerd werd in ons Vlaams Parlement naar aanleiding van het ronselen van jongeren om in de burgeroorlog in Syrië te gaan vechten aan de kant van de fundamentalisten, en toen heeft de minister gezegd dat er nog geen rapporten van de Staatsveiligheid waren, dat er geen signalen waren over onder meer het radicalisme in De Koepel, iets waar, als ik me niet vergis, de heer Dewinter naar verwezen had. Op enkele weken tijd is er blijkbaar een wijziging gebeurd: van geen signalen tot het opstarten van een procedure om de erkenning in te trekken.

Minister, dat heeft bij mij toch een aantal vragen opgeroepen. Welke nieuwe elementen zijn er dan tijdens die korte periode aan het licht gekomen waardoor er nu toch een bezwarend rapport van de Staatsveiligheid is dat leidt tot het opstarten van de intrekkingsprocedure?

Hebt u ook nog over andere moskeeën verontrustende informatie gekregen? Voor twee moskeeën werd de procedure opgestart, maar het is mogelijk dat er ook nog andere zijn genoemd.

Hoe zal de procedure concreet verlopen? Ik heb wel zicht op de erkenningsprocedure, maar op de intrekking heb ik eerlijk gezegd nog niet veel zicht. Ik meen dat er ook nog niet veel ervaring mee is. U zult wellicht met uw administratie een stappenplan hebben uitgewerkt of misschien bestond dat al, maar hoe zal alles concreet verlopen?

Op welke wijze communiceert u hierover met de verantwoordelijken van de moskeeën? Is er rechtstreeks contact? Worden ze gehoord? Verloopt het contact schriftelijk? Met andere woorden, welke vormen van communicatie zijn er?

We weten dat de Moslimexecutieve niet naar behoren werkt, maar ik meen dat die absoluut een speler is in dit dossier. Hoe verlopen de contacten? Wat is de precieze rol van de Moslimexecutieve in de procedure voor de intrekking van een erkenning?

De voorzitter: Mevrouw Idrissi heeft het woord.

Mevrouw Yamila Idrissi: Voorzitter, minister, collega's, moskeeën en hun imams kunnen belangrijke partners zijn in de strijd tegen het radicalisme. We moeten dan ook de progressieve stromingen binnen de islam actief ondersteunen, en dat kan door het aanbieden van een imamopleiding in België of Vlaanderen, maar dat kan ook via transparante en correcte erkenningsprocedures van de levensbeschouwingen.

Het is dan ook met verbazing dat we in de krant lazen dat de erkenning van de moskee De Koepel misschien ingetrokken wordt. De Koepel is een moskee in Borgerhout die in 2011 erkend werd na een positief advies van zowel de stad als van de provincie Antwerpen als van de Staatsveiligheid. De evidente vraag is natuurlijk wat er na 2011 is gebeurd waardoor het advies van de Staatsveiligheid veranderd is.

Binnen de Borgerhoutse gemeenschap wordt deze moskee als transparant en progressief beschouwd. Niet enkel worden alle vrijdagspreken in het Nederlands gehouden, ze worden ook integraal op hun website geplaatst. Iedereen kan dus in alle openheid volgen wat er tussen de moskeemuren verteld wordt. De moskee draagt ook actief bij aan de sociale cohesie van de stad. Zo werkt ze bijvoorbeeld mee aan de jaarlijkse lenteschoonmaak, ze overlegt met de stadsdiensten en ze organiseert rondleidingen samen met het Roze Huis teneinde bruggen te bouwen tussen de islamitische gemeenschap en de holebigemeenschappen in Antwerpen. Dat uitgerekend deze moskee haar erkenning dreigt te verliezen, doet natuurlijk de wenkbrauwen fronsen.

En daarom, minister, heb ik volgende vragen voor u. Op basis van welke criteria kunnen moskeeën hun erkenning verliezen? Wat zijn de specifieke reden voor het opstarten van de procedure voor het intrekken van de erkenning van de moskee De Koepel in Antwerpen? Mag de moskee De Koepel het negatieve advies van de Staatsveiligheid inkijken? En zo niet, waarom niet? Zal de Belgische Moslimexecutieve, die gevraagd werd om voor u over de moskee De Koepel een dossier op te stellen, het advies van de Staatsveiligheid mogen inkijken? En indien niet, hoe zal die u hierover dan op een adequate manier kunnen adviseren?

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Voorzitter, minister, collega's, u ontving blijkbaar dat rapport van de Staatsveiligheid, maar nog niet zo lang geleden kregen beide moskeeën een positief advies van Justitie, wat resulteerde in een erkenning. Ze waren bij de nog geen dertig moskeeën die werden erkend uit een lijst van ongeveer tweehonderd moskeeën in Vlaanderen. Het lijkt me een beetje vreemd dat uitgerekend twee moskeeën uit dat selecte gezelschap staatsgevaarlijk zouden zijn.

Het is ook een risicovolle onderneming om zulke dingen te zeggen, dus laat me duidelijk zijn dat indien er onregelmatigheden zijn, indien er opgeroepen wordt tot onoorbaar gedrag, indien er haat of geweld gepredikt wordt, er moet worden opgetreden. Daarover zijn we het eens. Ik wil de Staatsveiligheid in dezen ook niet in diskrediet brengen, maar ik stel me toch een aantal vragen.

Zou het kunnen dat de erkende moskeeën strenger gecontroleerd worden dan de niet-erkende, wegens het simpele feit dat ze erkend zijn, dat door die erkenning de toegankelijkheid tot hun werking groter is en dat de controle op de reglementering daartoe leidt? Leidt de opvolging, die eigen is aan het behoud van de erkenning, niet net tot een controle met twee snelheden? We zien dan wel waar er een probleem is bij die moskeeën, maar we zien dat niet van de 170 andere moskeeën in Vlaanderen. Zou het kunnen dat de Borgerhoutse moskee De Koepel makkelijker te screenen valt omdat de voertaal het Nederlands is? Dat is immers een tweede drempelverlagende factor om een mogelijke radicalisering of andere problemen op te sporen.

Ik kan me niet van de indruk ontdoen – zo schreef ik het in mijn vraag en ik herhaal het in dezelfde woorden – dat de beide moskeeën als het ware het slachtoffer zijn van hun eigen voorbeeldige rol om een erkenning aan te vragen en om erkend te zijn. Het is mogelijk dat het de slechtste leerlingen van de klas zijn, maar dat weten wij vandaag niet. Het doet me een beetje denken aan iemand die een regularisatie aanvraagt voor zijn tuinhuis en als gevolg daarvan gedwongen wordt het af te breken, terwijl alle buren al jaren een onvergund tuinhuis hebben waar geen haan naar kraait.

Minister, de bezoekers van beide moskeeën vielen alvast van hun stoel toen het nieuws bekend raakte dat hun moskee onder vuur lag en de erkenning ervan eventueel zou worden ingetrokken. Kenners van het landschap stellen zich grote vragen bij die keuze. Beide moskeeën hebben het imago open en verdraagzaam te zijn terwijl veel andere moskeeën, vaak niet-erkende, veeleer mistoestanden kennen. Maar die passeren blijkbaar onder de radar.

Daarnaast blijkt trouwens dat nogal wat van de haatpredikers hun werkterrein op straat hebben, veeleer dan binnen de reguliere geloofsgemeenschap van een moskee. Die gemeenschappen zijn immers niet opgezet met mensen die hun godsdienst in een slecht daglicht plaatsen.

Minister, in het verleden heb ik u regelmatig opgeroepen om samen te zitten met de Moslimexecutieve om werk te maken van een uitgebreider netwerk van erkende moskeeën. Het feit dat de Moslimexecutieve vandaag in lopende zaken zit en dus niet bevoegd is, is problematisch. Het lijkt me nog altijd zinvol de Moslimexecutieve als een belangrijke actor te beschouwen en met haar in dialoog te treden.

Minister, kunt u een tip van de sluier oplichten over het rapport van de Staatsveiligheid? Hoe zwaarwichtig zijn de feiten die de moskeeën worden aangewreven? Als u daar niet op kunt antwoorden, zou ik graag weten hoe de procedure voor parlementsleden werkt. Tegen welk onderdeel van de erkenningscriteria wordt gezondigd?

Hoe gebeurt de screening van de moskeeën door de Staatsveiligheid? Handelen zij op basis van klachten of op eigen initiatief? Werken ze volgens een bepaalde risicoanalyse? Kunnen zij via de minister van Justitie door u worden aangestuurd of belast met een onderzoek? Welke procedure werd gevolgd in het concrete geval van bovengenoemde twee moskeeën?

Wordt er meer controle uitgeoefend op erkende moskeeën dan op niet-erkende? Kunnen de contacten die u in het kader van deze twee dossiers hebt met de Moslimexecutieve aangegrepen worden om de moeilijkheden en traagheid bij de erkenning van moskeeën weg te werken? Wilt u proberen met hen in dialoog te treden om een en ander vooruit te helpen?

Minister, ik ken de wetgeving met betrekking tot de Staatsveiligheid en de Vlaamse overheid niet. Ik wacht dus om verder een opinie te geven tot ik van u wat feitelijke informatie heb gekregen.

De voorzitter: Mevrouw Zamouri heeft het woord.

Mevrouw Khadija Zamouri: Mijnheer Kennes, we hebben in de commissie recent over dit thema gedebatteerd. Op dinsdag 18 juni antwoordde de minister uitgebreid op vragen van de heer Segers en mezelf over het salafisme en het boek van Brussels politicoloog Bilal Benyaich, 'Islam en radicalisme bij Marokkanen in Brussel'. Hij gaf onder meer aan dat er transparantie moet worden gebracht in het reilen en zeilen van de moskeeën in verband met hun financiering en beheer en het gedachtegoed dat er verspreid wordt door vanuit het buitenland gestuurde imams.

Minister, u hebt toen verwezen naar de situatie van de twee erkende moskeeën. Ik citeer wat u toen hebt gezegd: "U weet dat ik een procedure heb ingezet met betrekking tot twee erkende moskeeën. Ik moet tegenspreken dat hun erkenning is ingetrokken. De berichtgeving daarover is totaal onjuist en titels zijn vaak misleidend. Er is een procedure opgestart omdat ik een rapport heb gekregen. Het onderzoek moet nog worden uitgevoerd. Uiteraard zullen die moskeeën de kans krijgen om gehoord te worden. Dat hoort zo bij elk beslissing die we nemen."

Over het voldoen van erkende geloofsgemeenschappen aan de erkenningscriteria hebben we op 26 maart in deze commissie een debat gevoerd. Minister, u hebt toen uitvoerig een antwoord gegeven op de erkenningscriteria en ze punt per punt genoemd.

Tijdens de commissievergadering van 18 juni zei u dat enkele moskeeën wel degelijk een positieve invloed hebben. Ze dragen bij aan de integratie en ze hebben een buurtwerking. Volgens uw antwoord kunnen besturen van niet-erkende moskeeën momenteel nog geen erkenning krijgen aangezien de Moslimexecutieve alleen lopende zaken behandelt en geen enkele voordracht kan doen.

Ik ben het eens met de heer Caron dat 28 erkende moskeeën te weinig zijn. Dat is ongeveer 14 procent van het totale bestand. Minister, kunt u aangeven tegen welke erkenningscriteria deze moskeeën hebben gezondigd? Hoe zit het met de controle op erkende en niet-erkende moskeeën? Hebt u nog verontrustende informatie ontvangen over de andere moskeeën?

De voorzitter: Mevrouw Vissers heeft het woord.

Mevrouw Linda Vissers: Minister, ook mijn fractie heeft vernomen dat de erkenning van twee moskeeën, namelijk de bekeerlingenmoskee De Koepel in Borgerhout en de Assounnah-moskee in Desselgem, mogelijks zou worden ingetrokken.

Volgens het Vlaams Belang wordt die procedure geen dag te vroeg opgestart. De heer Dewinter heeft tijdens het debat in het Vlaams Parlement al gewezen op het feit dat sommige erkende moskeeën dubieuze figuren in hun rangen tellen. Hij noemde de bekeerlingenmoskee daarbij zelfs uitdrukkelijk bij naam en wees op het feit dat extreme figuren die in rapporten van de Nederlandse veiligheidsdiensten als salafistisch worden bestempeld en die een verleden hebben in extremistische moslimorganisaties, de dienst uitmaken in deze moskee.

Enkele uurtjes opzoekwerk op internet leren inderdaad heel wat over het extremistische verleden van heel wat leiders van deze moskee en over het extreme karakter van bepaalde organisaties die tot op de dag van vandaag activiteiten organiseren in De Koepel. Hoewel De Koepel ten aanzien van de buitenwereld de indruk wekt gematigd te zijn, is het duidelijk dat de moskee behoort tot een netwerk van organisaties waarvan de kopstukken een extremistische salafistische stempel hebben.

Het salafisme staat haaks op de beginselen van onze democratische samenleving en wordt door de Staatsveiligheid momenteel beschouwd als de grootste bedreiging voor onze democratische rechtsstaat. De erkenning van De Koepel moet dus inderdaad worden ingetrokken aangezien de moskee niet meer beantwoordt aan de voorwaarden van het erkenningsbesluit die stellen dat een erkende geloofsgemeenschap personen die zich vijandig opstellen tegenover de rechten van de mens, moet weren uit de organisatie en de gebouwen.

We vernamen van de pers dat er een dossier is opgesteld tegen de twee betrokken moskeeën en dat u daarvan in kennis bent gesteld. Ik begrijp dat de Staatsveiligheid uit eigen beweging een dossier heeft opgesteld en dat aan u heeft bezorgd. Het is niet zo dat die dienst op uw verzoek een dossier over deze moskeeën heeft opgesteld. Is dat correct? Op welke manier verloopt uw samenwerking met de Staatsveiligheid in het algemeen? Hoe verliep de samenwerking in dit concrete dossier?

Deze moskeeën worden nu door de Staatsveiligheid bestempeld als extremistisch en zullen wellicht hun erkenning verliezen. Zij zullen dus gelukkig niet langer worden gesponsord met provinciaal belastingsgeld. Het lijkt me echter bizar dat deze extremistische moskeeën weliswaar hun erkenning verliezen, maar verder gewoon actief hun extremistische boodschap kunnen blijven verkondigen. Op de website staat bijvoorbeeld dat nogal wat scholen en organisaties een bezoek brengen aan deze moskee. Zullen er verder bepaalde maatregelen worden genomen of sancties worden getroffen tegen deze extremistische moskeeën?

De voorzitter: De heer Vanden Bussche heeft het woord.

De heer Marc Vanden Bussche: Minister, ik herinner me de uiteenzetting van de heer Dewinter in deze commissie. Ik heb er toen ook op aangedrongen dat als dat rapport van de Staatsveiligheid effectief alarmerend zou zijn, u de nodige maatregelen zou nemen. U hebt toen uitdrukkelijk gezegd dat u dat ook zou doen. Tijdens die commissievergadering was er nog geen enkele indicatie. Ik was dan ook niet verbaasd toen ik in de pers las dat u twee dossiers hebt opgestart. Dat leek me een heel logisch gevolg van wat hier in de commissie was gezegd. Ik denk dat iedereen daar op dat moment ook achter stond.

Ik vind het dan ook hilarisch dat iedereen nu de verwonderde Jan uithangt. Die beslissing is een gevolg van wat hier is verklaard.

Wat me meer verontrust, is dat men zelfs meent dat een rapport van de Staatsveiligheid als een openbaar stuk zou moeten worden bezorgd. Het openbaar maken van dergelijke stukken zou de veiligheid in het gedrang brengen. Minister, is zo'n rapport effectief openbaar? Als dat zo is, dan moet daar dringend iets aan gedaan worden.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Deze materie is hier al behandeld naar aanleiding van vorige vragen en interpellaties. Ik heb toen uitvoerig uiteengezet wat de erkenningscriteria zijn en wat ertoe kan leiden dat die erkenning wordt ingetrokken. Ik hoop dat u niet van mij verwacht dat ik het besluit opnieuw voorlees.

De erkenningscriteria zijn opgesomd in het besluit van de Vlaamse Regering van 30 september 2005. Datzelfde besluit bevat ook uitdrukkelijk de bepaling dat wanneer niet meer wordt voldaan aan een of meerdere van die criteria, de erkenning kan worden ingetrokken bij gemotiveerd besluit. Ik citeer artikel 7, paragraaf 1: "De Vlaamse Regering kan bij gemotiveerd besluit de erkenning opheffen van de plaatselijke kerk- of geloofsgemeenschap die niet meer voldoet aan een of meerdere erkenningscriteria bepaald in artikel 4 van dit besluit."

Daar is ook een procedure voor uitgewerkt. Zoals in de pers is uitgelekt, ben ik inderdaad in kennis gesteld van het problematische functioneren van twee erkende lokale islamitische geloofsgemeenschappen met name De Koepel in Borgerhout, erkend door mezelf bij ministerieel besluit van 4 oktober 2011 en Assounnah in Desselgem, erkend door mijn voorganger, de heer Keulen, bij ministerieel besluit van 22 december 2007. Dat gebeurde toen op grond van positieve adviezen die moeten worden verleend door de lokale gemeenschap en door de Staatsveiligheid.

Behalve bestuurlijke problemen en een uiterst minimale communicatie met de toezichthoudende overheid heb ik dus ook een rapport ontvangen van de diensten van de Staatsveiligheid. Op basis daarvan heb ik op 7 juni overeenkomstig artikel 7 van het besluit van de Vlaamse Regering van 30 september 2005 een brief gestuurd naar de

Moslimexecutieve die in lopende zaken is. Ik heb het rapport van de Staatsveiligheid niet bezorgd aan de Moslimexecutieve. Ik mag dat niet doen. Het gaat over geclassificeerde informatie die slechts beperkt kan worden verspreid binnen de diensten van de Vlaamse overheid, maar ik heb de Moslimexecutieve natuurlijk wel in kennis gesteld van de problemen. Ik heb haar gevraagd mij de nodige duiding en inlichtingen te geven over deze problemen, en dit binnen 100 dagen. Ik heb de Moslimexecutieve ook aangeraden om de betrokken islamitische geloofsgemeenschappen te horen. Dat lijkt me evident, ook al staat dat niet met zoveel woorden in de procedure.

Dit is een toepassing van de procedure die nu geldt. Op het moment dat zulke informatie binnenkomt, moet de betrokken minister de procedure op gang brengen en de Moslimexecutieve aanschrijven en vragen om binnen de 100 dagen een dossier te bezorgen met de nodige inlichtingen in het licht van de erkenningsvoorwaarden en van de eventuele opheffing van de erkenning.

Bepaalde media hebben foute informatie verspreid. Ik wil erop wijzen dat ik geen enkele formele beslissing heb genomen. Ik heb een dossier ontvangen en ik ben verplicht om een procedure op te starten. In antwoord op een interpellatie over de Diyanet-moskee – ik had toen uiteraard nog geen enkel rapport van de Staatsveiligheid – heb ik geantwoord dat als ik zo'n dossier zou krijgen, ik de procedure zou opstarten. Dat is geen uitspraak in een of andere richting. Het betekent ook niet dat de erkenning zal worden opgeheven, en evenmin dat ze niet zal worden opgeheven. Daarvoor moet eerst een procedure wordt gevoerd. Ik heb vanuit de islamitische gemeenschap in Antwerpen maar ook van niet-islamieten veel mails gekregen met opmerkingen. Heel wat mensen hadden het over de werking van De Koepel en legden persoonlijke getuigenissen af. Ik heb die mensen in de mate van het mogelijke een antwoord gestuurd en ik krijg ook meestal een bedankje voor de manier waarop er wordt geantwoord.

Ik heb de publiciteit niet opgezocht. Ik heb wel de bevoegde instanties vertrouwelijk op de hoogte laten brengen met een telefoontje, zowel de autoriteiten in Waregem en in Antwerpen als de gouverneur die betrokken is bij het dossier. Ik kan alleen vaststellen dat een journalist van Het Laatste Nieuws op de hoogte was van het hele dossier. Op dat moment moet men dan ook niet doen alsof daar niets van waar is. Maar ik vond niet dat het aan mij was om dit bekend te maken. De procedures moeten worden afgewikkeld conform de wetgeving. Men kan daar pas over communiceren zodra de procedure is afgerond.

Ik heb aan de hand van de eerste casus vastgesteld dat het hier gaat om een tijdrovende procedure. Zo krijgt de Moslimexecutieve 100 dagen tijd om daarover een dossier te maken. Dat dossier komt dan terecht bij mijn administratie. Vervolgens moeten wij al dan niet de betrokken geloofsgemeenschap nog horen. Ik vind dat persoonlijk een te tijdrovende procedure. Ik heb ook aan mijn administratie gevraagd om me een procedurebesluit te bezorgen waardoor een en ander snel kan gebeuren, met respect voor de rechtstaat en voor de rechten van de verdediging.

Ik heb er in deze commissie al enkele keren op gewezen dat de informatie en de rapporten die ik ontvang van de diensten van de Staatsveiligheid – het is ook de eerste keer dat ik die krijg – geclassificeerd zijn als niet te verspreiden. Ik kan er dus ook geen commentaar op geven. Ik heb die rapporten aan niemand bezorgd, ook niet aan de Moslimexecutieve. Ik heb de Moslimexecutieve natuurlijk wel gevraagd om me een dossier te bezorgen met welbepaalde gegevens. Via mijn kabinetschef heb ik ook de betrokken burgemeesters en gouverneurs mondeling op de hoogte gebracht. Dat lijkt me een normale manier van handelen waarbij de betrokken bestuurlijke overheid, ook lokaal, op de hoogte is. Uiteraard hebben ook zij het rapport niet ingekeken.

Ik kan bevestigen dat ik over geen enkele andere erkende moskee dan deze waarover de procedure nu loopt, enige informatie of rapport heb binnengekregen. De Koepel mag het rapport van de Staatsveiligheid niet inkijken. Ik heb dat rapport gekregen met de vermelding 'beperkte verspreiding'. Dat betekent dat het voor mijn diensten beschikbaar is. Normaal

gaan die rapporten alleen naar de minister van Justitie, maar naast de minister van Justitie krijgt ook de betrokken minister van Binnenlands Bestuur dit rapport. Het is enkel niet-geclassificeerde informatie die eventueel aan derden in het parlement en aan de media mag worden bezorgd. Ik verwijs ook naar het decreet betreffende de openbaarheid van bestuur. Dit rapport valt onder de uitzonderingen ter zake. Dat maakt het allemaal niet gemakkelijker. Als de minister ooit een beslissing neemt, moet hij natuurlijk motiveren. Dat is evident. Ik zit in een spanningsveld. *(Opmerkingen van de heer Bart Caron)*

Ik krijg een rapport en mag het niet als stuk gebruiken. Ik kan uitleg vragen over een aantal beweringen en feiten maar moet zo objectief mogelijk een dossier samenstellen om tot een gemotiveerde beslissing te komen.

Ik kan u nogmaals bevestigen dat er afspraken zijn gemaakt tussen de gewesten en Justitie over de opvolging van de erkende moskeeverenigingen. Inhoudelijke toelichting kan ik daar echter niet over geven. De afspraken zijn gemaakt in de intergewestelijke informatie- en overlegcommissie betreffende de temporaliën der erediensten, en de besprekingen van die commissie vallen onder de geheimhoudingsplicht.

Wat nu precies de methoden zijn van de diensten van de Veiligheid van de Staat, kan ik u niet verduidelijken. Ik krijg daar geen informatie over. Ik krijg geen tekst en uitleg. Ik krijg heel sec dat rapport. Hoe die informatie verzameld werd, hoe men werkt, weet ik niet. Dat wordt me niet uitgelegd. Ik hoop dat dat duidelijk is.

Het besluit van de Vlaamse Regering waar ik al naar verwees, bepaalt dat in de eerste fase de Moslimexecutieve mij een dossier moet bezorgen over de beide moskeeën. Dan moet ik de procedure naar behoren afwerken, de mensen eventueel nog eens uitnodigen voor een tegensprekelijk contact om dan te komen tot een beslissing.

Er zit een positieve waarde verbonden aan de erkenning. Ik heb het hier al gezegd: uit studies blijkt dat erkende moskeeën een positieve invloed hebben op de integratie. Een aantal ervan hebben een zeer positieve buurtwerking. Ze hebben contacten met het verenigingsleven. Ze nemen allerlei initiatieven die bijdragen aan de integratie.

De Moslimexecutieve zit in lopende zaken. Zolang dat duurt, kunnen er geen nieuwe erkenningen komen. Federaal minister van Justitie Turtelboom heeft me laten weten dat de executieve geen voordracht voor erkenning kan doen. Dat is al een hele tijd het geval. Ik krijg bezoek van islamitische geloofsgemeenschappen die me vragen om erkend te worden. Dit kan nu niet omdat er geen operationele Moslimexecutieve is. Daar wordt blijkbaar werk van gemaakt. Dat is een oud zeer. Ik hoop dat er een doorbraak komt, dat we opnieuw een partner hebben om mee te praten. Ik moet u dus hetzelfde antwoord geven als de vorige keer, mijnheer Caron.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes: Minister, ik heb wat meer zicht gekregen op de procedure. De executieve krijgt een heel lange periode om te reageren met informatie. Het is goed dat u uw administratie aan het werk zet om die procedure in te korten. Honderd dagen is wel erg lang, ook vanwege de onzekerheid. Er wordt geclassificeerde informatie gebruikt, dat kan aanleiding geven tot speculatie. Het is in ieders belang om die periodes zeker niet te rekken.

Ik begrijp dat er een tegensprekelijk moment zal zijn. Ik begrijp dat het voor u een lastige situatie is, minister. Enerzijds wordt u ondervraagd, moet u zaken motiveren en moet u verantwoording afleggen. Anderzijds mag u de geclassificeerde informatie niet vrijgeven. Voor een beleidsvoerder is dit een lastige situatie.

Er zijn geen andere aanvragen tot erkenning van een moskee ingediend. U dringt aan op sereniteit, dat is goed. We moeten dat nu verder afwachten. Voor mij is het een bevestiging dat de Staatsveiligheid alert is. Ik weet niet wat er in de rapporten staat. Ik ken de ernst van de zaak niet, ik ga daar ook niet over speculeren. Het feit dat de Staatsveiligheid dit opvolgt, dit

aan de minister bezorgt, en dat die zijn verantwoordelijkheid opneemt, bevestigt wat ik een aantal weken geleden in de plenaire vergadering al zei. Men kan van alles lanceren, maar ik heb nog altijd vertrouwen in de Staatsveiligheid. Dat is bij deze kwestie niet veranderd.

Ik ben tevreden dat u de zaak op een correcte manier aanpakt, minister. U klopt de dingen niet op en minimaliseert ze evenmin.

De voorzitter: Mevrouw Idrissi heeft het woord.

Mevrouw Yamila Idrissi: Ik dank u voor uw antwoord, minister. De informatie van de Staatsveiligheid is geclassificeerd. Parlementsleden krijgen daar geen inzage in.

De Moslimexecutieve moet een advies geven aan de minister of een dossier samenstellen, maar zonder die informatie, dat is toch moeilijk? Zeker nu de Moslimexecutieve in lopende zaken is, is de werking niet 100 procent gegarandeerd. Wat zal het gevolg zijn? Of zo'n moskee zijn erkenning wordt ingetrokken of niet, als blijkt dat men geloofwaardig is, dan zal die moskee en de hele geloofsgemeenschap met heel wat frustraties blijven zitten, want ze zijn hoe dan ook gebrandmerkt.

We moeten de huidige erkenningsprocedure evalueren. U hebt zelf aangegeven dat de termijn van honderd dagen veel te lang is. Dat moet worden geëvalueerd. Bovendien is de executieve in lopende zaken, terwijl de moskeeën zelf toch snel een erkenning willen. Dat moet op een efficiënte manier gebeuren. Wie een erkenning aanvraagt, getuigt van een duidelijke wil om onder toepassing van het ontwerp van decreet te vallen en om meer transparantie te hebben. Ik pleit voor een evaluatie, eventueel kunnen we ons daar als commissie over buigen. We kunnen zoeken naar een efficiënte en snelle procedure.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Minister, dit is een bizarre situatie. U moet een beslissing treffen. Ik zou niet graag in uw schoenen staan, maar wij kunnen ons werk ook niet doen. We hebben niet de bouwstenen van een beslissing en procedure. Enfin, we hebben wel een procedure. De evenwichtsoefening is voor u.

We controleren de Staatsveiligheid niet, dat doet het Comité I. Ik heb daar zeer gemengde gevoelens bij. Minister, u mag het materiaal dat u krijgt van de Staatsveiligheid niet gebruiken om een definitieve beslissing te nemen. Klopt dat? *(Instemming)*

Welke elementen kunt u dan wel gebruiken? Behalve formele elementen uit de procedure? We draaien rond in een cirkel en weten niet waar we gaan uitkomen. Dat bewijst overigens nogmaals dat de werkwijze van de Staatsveiligheid absoluut niet meer van deze tijd is. Misschien moet er wel zo'n dienst bestaan, maar niet op deze manier. Ik kan daar niet mee leven.

De voorzitter: De heer Vanden Bussche heeft het woord.

De heer Marc Vanden Bussche: Mijnheer Caron, dan gaat u nooit de ambitie hebben om minister van Binnenlands Zaken te worden, want dan moet u in eer en geweten beslissingen kunnen nemen als er zulke rapporten binnenkomen. *(Opmerkingen van de heer Bart Caron)*

Dan kunt u de informatie niet gebruiken in uw advies. Dat lijkt me alleen maar logisch. Er is maar één mogelijkheid, en dat is vertrouwen stellen in de bevoegde minister. Van ons krijgt hij in ieder geval dat vertrouwen. Ik hoop dat de meerderheidspartijen hetzelfde doen. Anders is het dossier niet oplosbaar. Dat is in andere landen hetzelfde. Staatsveiligheid en staatsbelang zijn van alle naties ter wereld.

De voorzitter: Mevrouw Vissers heeft het woord.

Mevrouw Linda Vissers: Ik heb nog twee vragen, minister. Behoort het afleveren van het advies tot de lopende zaken van de executieve? Wanneer worden de provinciale subsidies

precies uitbetaald? Heeft deze moskee nog recht op een provinciale subsidie zolang de zaak loopt? *(Opmerkingen)*

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

De heer Marius Meremans: Ik kan de heer Kennes bijtreden. Ik ben blij dat de Veiligheid van de Staat dat allemaal controleert. Daar kom ik eerlijk voor uit. Dat kan inderdaad voor frustratie zorgen, als er niets aan de hand is.

Mijnheer Caron, u wilt de Staatsveiligheid allerminst in diskrediet brengen, maar u bent wel de eerste om een aantal zaken in vraag te stellen. *(Opmerkingen van de heer Bart Caron)*

Het is het een of het ander. Die discussie moet volgens mij op een ander niveau worden gevoerd. Elke burger kan een klacht indienen als hij vindt dat hij onheus werd behandeld. Nu moeten we de minister zijn werk laten doen. Die honderd dagen zijn lang, wellicht te lang, maar daar kunnen we aan werken.

Collega's, dit is een zeer delicaat dossier. We weten dat het via de pers snel enorme proporties kan aannemen. Ik wil u vragen om de nodige discretie aan de dag te leggen. Het is aan ons om op de procedures te wijzen. Die moeten worden gevolgd. De minister doet dat. *(Opmerkingen van mevrouw Yamila Idrissi en van de heer Bart Caron)*

In dat geval moeten we op de zaken op een ander niveau aanklagen. Stel u voor dat we helemaal niets doen. Is dat dan beter? *(Opmerkingen van de heer Bart Caron)*

Het is het een of het ander.

Ik doe een oproep tot sereniteit. Dat is in ieders belang. *(Opmerkingen van de heer Bart Caron)*

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Voorzitter, de koepel heeft nog nooit subsidies gekregen. Assoenah heeft subsidies gekregen tot en met de eerste helft van 2011 en daarna niet meer wegens niet in orde met bestuurlijke aangelegenheden. Er is op dit moment geen sprake van subsidies, aan geen van beide.

Ik ga ervan uit dat de Moslimexecutieve in lopende zaken wel degelijk medewerking mag verlenen aan deze procedure, anders zit ze helemaal geblokkeerd.

Mevrouw Idrissi, ik ben blij dat u mijn mening deelt. Ik heb aan het Agentschap voor Binnenlands Bestuur gezegd dat ik een herziening wil van de procedure. Ze komt me veel te omslachtig voor. De executieve krijgt honderd dagen, en daarna geef ik nog eens vier maand aan de provincie- en de gemeenteraad om hun advies te verstrekken. In vergelijking met het intrekken van andere 'vergunningen' sleept deze procedure veel te lang aan. Stel dat er sprake is van zware bewezen feiten waarbij de burgemeester onmiddellijk overgaat tot sluiting, en de minister van Binnenlands Bestuur moet een procedure doorlopen. Ik heb geen vooroordelen, dat wil ik nog eens beklemtonen. De procedure gebeurt op basis van geclassificeerde documenten die de minister niet mag doorgeven. Hij moet een advies vragen aan de executieve, en dat mag honderd dagen duren. Daarna volgen de vier maanden voor de provincie en de gemeenteraad. Geef toe, dat systeem kan geen schoonheidsprijs winnen.

Mijnheer Caron, ik ben het fundamenteel oneens met u dat de procedure niet van deze tijd is, als u daarmee het inhoudelijke gedeelte bedoelt. Inhoudelijk is dat wel degelijk van deze tijd.

Ik heb u de erkenningsvoorwaarden al meegedeeld en ook de voorwaarden die kunnen leiden tot de opheffing van die erkenning. Welnu, dat zijn voorwaarden die de fundamenten van onze samenleving raken. Ik wil nog eens zeggen dat het erom gaat dat die geloofsgemeenschappen een verbintenis aangaan om individuen die handelen of oproepen tot handelen in strijd met de Grondwet en het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM), te weren uit de organisatie en de

werking van de plaatselijke kerk- of geloofsgemeenschap. Die gemeenschappen mogen zelf in geen geval op geen enkele wijze medewerking verlenen aan activiteiten die in strijd zijn met de Grondwet en het EVRM. Ze moeten deze individuen of verenigingen weren uit hun lokalen en plaatsen.

Als u dit bedoelt, ben ik het niet met u eens. Als u doelt op de procedure, dan ben ik het wel met u eens. Die is zeer moeilijk, zo niet onwerkbaar.

U voelt zich gefrustreerd, u zegt dat u uw werk niet kunt doen. Dat kunt u wel. Er is gelekt – en niet door mij – dat er een procedure loopt. U kunt me daarover interpelleren. Ik kan bevestigen dat er inderdaad een procedure loopt. Ik kan bevestigen dat ik mijn verantwoordelijkheid neem. U zou niet graag in mijn schoenen staan. Ik moet hier verantwoordelijkheid nemen. Elk van u die op mijn stoel zou zitten en zo'n rapport krijgt, moet conform dit besluit handelen. *(Opmerkingen van de heer Bart Caron)*

Ik kan dat rapport niet zonder meer in de lade stoppen. Dat betekent niet dat ik een vooroordeel uitspreek. Ik betreur dat die moskeeën gebrandmerkt zijn. Maar een reporter van een lokale Waregemse krant kende de toedracht. Ik kan daar niets aan doen. Voor mij ware het beter geweest als u mij had geïnterpelleerd nadat ik een beslissing had genomen. Dan kunt u opnieuw uw werk doen. U zult me kunnen ondervragen over mijn beslissing. De parlementsleden kunnen zo hun werk doen. Ik moet het mijne ook doen. Naar mijn aanvoelen is dat nu in suboptimale omstandigheden, gelet op de informatie die ik krijg en de beperkte manier waarop ik deze mag aanwenden.

Mevrouw Idrissi, ik ben aangenaam verrast door de zeer volwassen reactie vanuit de moskee en van diverse moslims. Ik heb tientallen mails ontvangen. Ik heb iedereen een antwoord gestuurd en krijg altijd een zeer begripvolle reactie. Iedereen begrijpt dat in zulke omstandigheden een procedure moet worden gevolgd. Het is natuurlijk niet ideaal dat dit nu bekend is geraakt. Dat ben ik met u eens. Maar het is wat het is.

De procedure zal tot een einde moeten komen. Ik zal daar op dat moment dan een beslissing in nemen. Ik ga dit doen zonder vooroordeel, met respect voor de rechten van de verdediging. Maar ik zal naar de feiten kijken. Ik loop daar niet op vooruit. Gaat het over één over meer predikers die handelen in strijd met? Gaat het over een fundamenteel probleem? Ik weet het niet. Ik schets nu de puur theoretische mogelijkheden. Of is er helemaal niets aan de hand? Alles is mogelijk. We zullen zien wat het dossier oplevert, wat de adviezen opleveren.

Collega's, ik blijf erbij dat de erkenning van de islamitische gemeenschap positief is. De studie over de imams wijst dat ook uit. Het is een positieve bijdrage aan de samenleving en leidt tot integratie. Anderzijds heb ik gezegd: elke vorm van fundamentalisme is uit den boze. We hebben het erover gehad, en niet alleen ik. De laatste tijd staan er binnen de moslimgemeenschap zelf mensen op die zich keren tegen salafisme dat leidt tot jihadisme, en tegen het fundamentalisme. Ik denk dat we daar bondgenoten in zijn. Ik blijf erbij dat we daar de grens trekken voor iedereen. Het is inderdaad belangrijk dat we die grens hanteren en als die grens niet gerespecteerd wordt, als ze geschonden wordt, dan moet er worden opgetreden.

Dat belet niet dat ik het spoor van de erkenning blijf bewandelen, maar op het ogenblik is de executieve niet in staat om daar ook maar enige voordracht tot erkenning te doen. Ik weet niet of men er tegen het einde van het jaar zal uitraken. Iedereen die een beetje vertrouwd is met de problemen, weet waar die zitten en weet hoe moeilijk die te overbruggen zijn. Ook de executieve op zich, met een verkiezing is, gelet op de aard van de islamitische geloofs-gemeenschappen, een zeer moeilijk instrument om te komen tot een representatief orgaan.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes: Het hele debat zoals het zich vandaag ontwikkeld heeft, bevestigt voor mij wat ik de voorbije maanden altijd al gezegd heb. Op zich is de erkenning een positieve zaak: ze maakt ook vooraf controle mogelijk.

Ik heb de voorbije weken en maanden ook gezegd dat ik ervan overtuigd ben dat de Staatsveiligheid zijn werk zou doen. De Staatsveiligheid heeft ook al de laatste jaren in rapporten verklaard dat zij zich meer en meer op die groep van jihadisme toeleggen. Zij zoeken mensen die de taal kunnen analyseren, die de filmpjes op Youtube kunnen volgen. Ik heb er dus altijd in geloofd dat de Staatveiligheid op dat punt zijn werk deed. Ze zijn er zich ook van bewust dat ze zich daar meer dan in het verleden moeten op toeleggen. Mogelijk is het een uitloper van die instelling. Ik hecht er dus aan om mijn geloof in de Staatsveiligheid op dit punt te bevestigen.

Waar ik het niet helemaal mee eens ben, is dat men vanuit de overheid te veel zou gaan sturen. Collega Idrissi zegt dat we vanuit de overheid de progressieve stromingen binnen de islam actief moeten ondersteunen. Ik denk niet dat het de taak is van de overheid om te stellen dat men de progressieve of conservatieve stroming binnen een geloofsgroep – zij het de islam, de katholieke, de joodse of een andere religie – gaat steunen. De scheidingslijn moet bij geweld en haat liggen, en dat is het punt waarop de Staatsveiligheid zich moet focussen en waar de overheid de lijn moet trekken. Men moet iemand niet beoordelen op het maatschappijbeeld dat hij heeft. Maar wanneer de openbare orde wordt verstoord of er sprake is van geweld, aanzetten tot geweld, het prediken van haat, het uitsturen van gewapende strijders: daar is een rode lijn en die moet men met alle mogelijke middelen bewaken. Een minister heeft ter zake op een bepaald moment een taak, zoals wij die allemaal hebben.

De voorzitter: Mevrouw Idrissi heeft het woord.

Mevrouw Yamila Idrissi: Minister, bedankt voor uw uitvoerig antwoord. Mijnheer Kennes, ik vrees dat u mij niet goed hebt begrepen. Ik zal het u straks uitleggen.

Minister, u zei dat u zelfs niet weet of de Moslimexecutieve op het einde van het jaar operationeel zal zijn. Dat ligt ook niet in uw handen. Maar er zijn wel een aantal moskeeën die een aanvraag tot erkenning hebben ingediend, en daar zit het dan geblokkeerd, en dat is bijzonder jammer. Ik deel immers uw mening dat heel wat moskeeën ook een middel tot integratie kunnen zijn. Alleen al de erkenning is een heel positieve daad, maar het blijft allemaal geblokkeerd, wat bijzonder jammer is. Ik weet niet of dat daar op korte termijn oplossingen zullen worden gevonden, zeker als u zelf al aangeeft dat er tot het einde van het jaar geen vooruitgang zal worden geboekt.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Ik wil even mijn standpunt verduidelijken, minister. Ik heb mij misschien niet goed uitgedrukt. Het gaat niet over de principes en de criteria die u net voorlas en die in het decreet staan, want ik deel die. Dat is duidelijk, daar blijf ik bij.

Mijn eerste punt van kritiek betreft de lange duur van de procedure, zeker wanneer er een lek is. Ik ken de lokale journalist van Waregem en Desselgem niet, ik heb er niets mee te maken. Mijn tweede punt van kritiek is dat men geen enkele vorm van inzage heeft in de rapporten van de Staatveiligheid en dus geen zicht heeft op de criteria die zij hanteren en de adviezen die u misschien krijgt. Men kan dat in een lopende procedure afdwingen, dat gebeurt voor veel zaken. Maar ik vind dat, op het einde van een procedure, de bouwstenen waarop men een beslissing moet nemen, altijd een publiek karakter moeten hebben, behalve als het private aangelegenheden betreft. Dat is een principekwestie in de democratie die ik verdedig, minister. Niet meer dan dat. Ik zeg niet dat ik u wantrouw, ik heb zelfs veel meer vertrouwen in u dan in de Staatsveiligheid.

Minister Geert Bourgeois: U weet dat vertrouwen gevaarlijk is. *(Gelach)*

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

■